EUROOPA KOMISJON

Brüssel 28.10.2010
KOM(2010) 614 lõplik

SEK(2010) 1272
SEK(2010) 1276

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika
Jätkusuutlikkus ja konkurentsivõime kesksele kohale

{SEK(2010) 1272}

{SEK(2010) 1276}

SISUKORD

1. Euroopa vajab tööstust ... 3
2. Tööstuspoliitika uus käsitlus ... 4
3. Tööstuse raamtingimuste parandamine ... 5
3.1. Konkurentsivõime tagamine ja arukate õigusaktide rakendamine ... 5
3.2. Ettevõtjate rahastamisvõimaluste parandamine ... 7
4. Ühtse turu tugevdamine ... 8
4.1. Ühtse turu arendamine ja intellektuaalse omandi õiguste tugevdamine ... 8
4.2. Konkurentsipoliitika ... 9
4.3. Infrastruktuuri paremaks muutmine ... 10
4.4. Standardimine ... 11
5. Uus tööstuslike uuenduste poliitika ... 12
5.1. Tööstuslikud uuendused ... 12
5.2. Oskused ... 15
6. Tuginemine üleilmastumisele ... 16
6.1. Kaubanduseeskirjad ja rahvusvahelised kokkulepped ... 16
6.2. Juurdepääsu tagamine toormele ja elutähtsatele toodetele ... 18
7. Tööstuse kaasajastamise edendamine ... 19
7.1. Ressursi- ja energiatõhusus ning süsihappegaasi heite vähendamine ... 19
7.2. Liigne struktuuriline võimsus ... 21
7.3. Ettevõtjate sotsiaalse vastutustunde suurendamine ... 22
8. Sektoripõhine mõõde – sihipärane lähenemisviis ... 23
8.1 Kosmosetööstus: uuenduste ja konkurentsivõime peamine tõukejõud kodanike teenistuses ... 24
8.2. Säästev liikuvus ... 25
8.3. Ühiskondlike probleemide lahendamine ... 26
8.4. ELi konkurentsivõime taastamine väärtusteahela kaudu ... 28
8.5. Suure energiakasutusega valdkondade probleemide lahendamine ... 29
8.6 Tõhustatud valdkondlik lähenemisviis ... 30
9. Järeldused: ELi tööstuspoliitika uus valitsemistava ... 30

1. EUROOPA VAJAB TÖÖSTUST

Rohkem kui kunagi varem on Euroopal vaja tööstust ja tööstusel on vaja Euroopat 500 miljoni tarbijaga, 220 miljoni töötajaga ja 20 miljoni ettevõtjaga ühisturg on olulisim vahend konkurentsivõimelise tööstusliku Euroopa saavutamiseks. Üks neljandik Euroopa Liidu erasektori töökohtadest on töötlevas tööstuses ja vähemalt üks neljandik ülejäänud kolmveerandist on seotud teenustega, mis sõltuvad tööstusest kas tarnete või teenuse tarbijate kaudu. 80 % erasektori uurimis- ja arendustegevusest toimub tööstuses – tööstus on uuenduste innustaja ja meie ühiskonna probleemidele lahenduste pakkuja.

Seega on loomulik suurendada **tööstuse ja sellega seotud teenuste** valdkonna tootlikkust, et ergutada kasvu ja luua töökohti, taastada Euroopa Liidu majanduslik heaolu ja jätkusuutlikkus, et hoida alal meie sotsiaalset mudelit. Nagu strateegias Euroopa 2020 märgitud, on Euroopa Liidu majanduse uues kasvumudelis kesksel kohal tööstus.

Rahandus- ja majanduskriisi tõttu on tähelepanu keskmesse tõusnud **tugeva, konkurentsivõimelise ja mitmekülgse tööstuse väärtusahel**, mis aitab muuta Euroopa Liitu konkurentsivõimelisemaks ja suurendada töökohtade loomise võimet. Käesolevas teatises on esitatud uue tervikliku tööstuspoliitika strateegia, millega ergutatakse majanduse taastumist ja töökohtade loomist, et tagada Euroopa Liidus edukas ja maailmatasemel tööstusbaas.

Väikese ja keskmise suurusega ettevõtjad annavad tööd kahele kolmandikule tööstustöölistest ning jõuliste VKEde kanda on suur osa Euroopa Liidu tööstuskasvust ja töökohtade loomise võimest. Seega peab VKEde loovus, areng ja rahvusvahelisemaks muutumine olema uues terviklikus tööstuspoliitikas tähelepanu keskmes.

Möödunud kümnendil on **ülemaailmses ärikeskkonnas** toimunud põhjalik muutus[1]. See toob Euroopa tööstusele nii võimalusi kui ka ülesandeid ja tööstuspoliitika peab aitama tööstusel võimalusi kasutada. Hiina, Brasiilia ja India ja teised areneva majandusega riigid on hakanud Euroopa Liidu tööstusele pakkuma konkurentsi kvaliteettoodete osas. Tehnika, infotehnoloogia ja oskused muutuvad rahvusvahelises konkurentsis üha tähtsamaks. Rahvusvahelistesse väärtusahelatesse tekib aina rohkem sidemeid ning konkurents energia ja toorme piiratud ressurssidele kasvab. Euroopa Liidu tööstus peab näitama teed üleminekul vähem CO_2-heiteid tekitav tekitavale ja ressursse tõhusalt kasutavale majandusele.

On põhjust olla kindel, et Euroopa Liidu tööstus suudab need probleemid lahendada ja olla endiselt ELi majanduse kasvumootor. Kuni rahandus- ja majanduskriisini tuli **Euroopa tööstus** kiiresti arenevas majanduskeskkonnas hästi toime. Ta säilitas oma osa maailmakaubanduses kogu viimasel kümnendil, kuigi uued konkurendid avaldasid tugevat survet. Tööstustoodang annab 75% ekspordist. Kiire areng on toimunud farmaatsia- ja masinatööstuses ning edasiminek on toimunud ka mootorite ja kemikaalide tootmises ning lennunduses. Kui majandussurutise ilmnemisel toimus **tootmises suur langus**, siis toodanguvarude kahanedes ja maailmakaubanduse arenedes on sellele järgnenud tubli taastumine. Mõnes sektoris on majandussurutise mõju siiski pikaaegsem.

Paindlik ja konkurentsivõimeline tööstus Euroopa Liidus annab vahendid ja lahendused paljudele ühiskondlikele probleemidele, mis praegu Euroopa Liidu ees seisavad, nagu

[1] Ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat: „Millised on ELi töötleva tööstuse järgmiste aastate probleemid ja võimalused?"

kliimamuutus, tervishoid, elanikkonna vananemine, terve ja turvalise ühiskonna ning sotsiaalse turumajanduse kujundamine.

Seega on vaja **minna üle säästlikule, kaasavale ja ressursitõhusale majandusele** ning seda tuleb toetada nii horisontaalsete kui ka vertikaalsete meetmetega ja kõikidel tasanditel, mis nõuab Euroopa Liidu tasandil tugevat juhtimist ja sotsiaalset dialoogi.

2. TÖÖSTUSPOLIITIKA UUS KÄSITLUS

Käesolevas teatises on esitatud uudne käsitlus sellisest tööstuspoliitikast, mis viib Euroopa Liidu majanduse jõulise kasvuni, mis suurendab Euroopa Liidu konkurentsivõimet, toob juurde töökohti ja võimaldab kujundada vähem süsihappegaasiheidet tekitava ja ressursse tõhusalt kasutava majanduse.

Uue tööstuspoliitika tõhusas strateegilises raamistikus peab kesksel kohal olema konkurentsivõime ja jätkusuutlikkus. Seega tuleb tööstuspoliitikat mõista laiemas tähenduses:

Esiteks on tegemist meetmetega, millega mõjutatakse kulutusi, hinda ning tööstuse ja erasektori innovatiivset konkurentsivõimet, nagu näiteks standardimine ja innovatsioon, aga ka eri majandussektorite meetmetega, mis on näiteks suunatud individuaalsektori uuenduslikkuse edendamisele.

Teiseks tuleb võtta **konkurentsivõime aspekte arvesse muude meetmete** puhul, olgu need seotud transpordi, energia, keskkonnakaitse, tarbijakaitse ja sotsiaalpoliitikaga, ühtse turu või kaubanduspoliitikaga. Need on tööstuspoliitika tähtsad koostisosad, kuna võivad oluliselt mõjutada nii hinda, kulutusi kui ka uuenduslikkusest tulenevat tööstuse konkurentsivõimet.

Uuele käsitlusele on iseloomulik:

- ***ühendada horisontaalne alus ja rakendused valdkonniti***. Praegused probleemid nõuavad tõsiseid jõupingutusi mitmes sektoris, et teha muudatusi ja rakendada sihiteadlikke üleminekustrateegiaid. **Kõik valdkonnad on tähtsad ja komisjon käsitleb igat valdkonda eraldi.** Vajaduse korral kaalub komisjon asjakohaste meetmete võtmist tarbijate teavitamiseks ja tööstuse tipptaseme edendamiseks vastavates sektorites. **Euroopa tasandi kooskõlastatud meetmed**. Tööjõud liigub üha rohkem kogu maailma ulatuses, nii jääb aina vähemaks selliseid sõltumatuid tööstusharusid ja majandussektoreid, mis on seotud ainult ühe riigi või sektoriga ja millel ei ole kokkupuudet teiste riikide ja sektoritega.

- **Kogu väärtus- ja tarneahelat** alates energiast ja toormest ning lõpetades ostmisele järgnevast hooldusest kuni kasutuselt kõrvaldamise ja teisese kasutuseni tuleb käsitleda ühtselt. Mõned osad ahelast ulatuvad väljapoole Euroopat. Seetõttu tulebki kõikide tööstusharude puhul võtta arvesse üleilmastumist.

- **Komisjon hakkab korrapäraselt esitama aruandeid nii liikmesriikide kui ka kogu Euroopa konkurentsivõime, tööstuspoliitika ja selle toimivuse kohta.** Kuna paljud konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku tööstuse raamtingimused on sätestatud liikmesriigi

tasemel, peaks järelevalve alla kuuluma nii konkurentsivõime kui ka asjaomased meetmed[2].

Uue tööstuspoliitika edu väljendub otseselt suurenenud kasvu ja lisandunud töökohtadena ning Euroopa tööstuse parema konkurentsivõime näol. Strateegia Euroopa 2020 eesmärkide kohaselt ei tohi toodangu kasvuga kaasneda sama kiire ressursi- ja energiavajaduse kasv ning kasvuhoonegaaside heite suurenemine.

3. TÖÖSTUSE RAAMTINGIMUSTE PARANDAMINE

3.1. Konkurentsivõime tagamine ja arukate õigusaktide rakendamine

Vaatamata hästi välja töötatud Euroopa Liidu õigusaktidele on siiski võimalik nii riiklikul kui ka ELi tasandil õigustikku paremaks muuta. On tähtis tagada, et loodaks **arukamaid õigusakte**[3] kõikidel tasanditel ja kõikides valdkondades, mis mõjutavad tööstuse konkurentsivõimet. Siin on kaks tähtsat tahku.

Esiteks on vaja, et kõik poliitilised ettepanekud, mis avaldavad mõju tööstusele, vaadataks põhjalikult läbi, pidades silmas nende mõju tööstuse konkurentsivõimele. Selliste meetmete näideteks on õigusaktid, mis reguleerivad siseturgu, tähtsamad õigusaktid, mis mõjutavad rahastamise kättesaadavust, kuid ka kliimamuutuse ja keskkonna küsimustega seotud meetmed. Mõju **konkurentsivõimele tuleks uurida olemasoleva mõjuhinnangu menetluse** teel:

– tuleks esitada ja hinnata ettepaneku igakülgset mõju konkurentsivõimele, sealjuures investeeringutele, kulutustele, hinnale, uuenduslikkusele tööstuses ja erasektoris, arvestades tarbijate rahulolu ja eriti kavandatava ettepaneku ja olemasolevate või muude kavandatavate õigusaktide koostoimet;

– tagada kavandatud mõjuhinnangu läbipaistvus, selleks avaldades kõik sellised tegevuskavad, mis tõenäoliselt avaldavad tugevamat mõju, sealhulgas eriti konkurentsivõimele;

– tähtsamate õigusaktide koostamisel tuleb pidada nõu huvitatud isikute ja sidusrühmadega ja nende arvamusi arvestada, tuleb neid innustada kasutama tegevuskavasid, et nad nende kaudu esitaksid oma seisukohad õigusaktide koostamisel;

– tuleb jätkuvalt tagada, et kõikide tähtsate komisjoni ettepanekute, sealhulgas tegevuskavade (ja ka kaubandusläbirääkimiste volituste) kohta koostataks mõjuhinnang, mis esitataks mõju hindavale komiteele;

– iga-aastases töökavas osutatakse, millistele meetmetele teha mõjuhinnang.

Teine tahk on õigusaktide **järelhindamine** konkurentsivõimele avaldatava mõju seisukohalt. Õigusaktide korrapärane hindamine peab muutuma aruka õigusloome koostisosaks. Tulemuste hindamise teel saab kujundada paremini kohandatud, tõenditel põhinevat ja

---

2 Komisjoni talituste töödokument liikmesriikide konkurentsivõime ja meetmete kohta SEK(2010)1272. Kõnealuse aruande põhiseisukohad mitmes liikmesriigis esinevate probleemide kohta on esitatud käesolevas tekstis raamitult.

3 KOM(2010) 543

läbipaistvamat poliitikat, nii saab leida viise õigusaktide paremaks muutmiseks, neid lihtsustada ja vähendada halduskoormust. Varasemad õigusaktid olid ette nähtud esmaste eesmärkide saavutamiseks (nagu ühtse turu loomine, keskkonnanõuete täitmine jmt), siis ei hinnatud põhjalikult võimalikku kogumõju tööstuse konkurentsivõimele ja halduskoormuse kasvamisele. Komisjonil on seetõttu kavas põhjalikumalt õigusakte hindama hakata. Hindamise käigus kontrollitakse, kas poliitikavaldkonna õigusraamistik on eesmärgipärane ja mida võiks paremaks muuta. Selle protsessi eesmärk on liigse halduskoormuse vähendamine ning aja jooksul kogunenud õigusaktide „kihtide" korrastamine, tehes kindlaks korduvused, kattuvused, tühimikud, ebakõlad ja iganenud meetmed. Seoses nn uue lähenemisviisiga on kaupade ühtset turgu käsitlevate õigusaktide lihtsustamisel saadud väärtuslikke kogemusi, millest võiks olla kasu selles protsessis.

Viimastel aastatel on tehtud edusamme, kuid enamikus liikmesriikides on siiski tõsiseid probleeme arukate õigusaktide koostamisega ja ärikeskkonna parandamisega, eelkõige VKEde seisukohalt. Liikmesriigid peavad tegema suuremaid ja järjekindlamaid pingutusi, et vähendada halduskoormust, järgida parema õigusliku reguleerimise ja e-valitsuse poliitikat, võtta arvesse põhimõtet mõelda esmalt väikestele ning lihtsustada toetusskeeme. Heade tavade levitamine poliitikakujundajate seas aitaks eesmärkide saavutamist lihtsustada.

Jätkuvalt on vaja parandada ärikeskkonda, eriti VKEde ärikeskkonda. Lissaboni strateegiaga ja **Euroopa väikeettevõtete õigusaktiga**, mille komisjon võttis vastu 2008. aasta juunis,[4].on tehtud suur edusamm. Nüüd on tähtis astuda järgmisi samme, et järgida jätkusuutlikult põhimõtet mõelda esmalt väikestele ning võtta uusi meetmeid, mis aitaksid parandada VKEde konkurentsivõimet, nagu juurdepääs ökoturgudele ja keskkonnasõbralikud uuendused, ettevõtete koostöö ja rahvusvahelisemaks muutumine.

[4] KOM(2008) 394

Komisjon kavatseb:

- *teha tööstuse konkurentsivõimele avalduva mõju seisukohalt kõikide tähtsate uute poliitiliste ettepanekute hoolikas analüüs ning teha sellises protsessis ka tööstuse konkurentsivõimet mõjutavate õigusaktide järelhindamine (alates 2011. aastast);*

- *vaadata üle väikeettevõtete õigusakt VKEde ettevõtluskeskkonna parandamise seisukohast lähtudes, võttes arvesse uusi küsimusi, nagu juurdepääs ökoturgudele ja keskkonnasõbralikud uuendused, ettevõtete koostöö ja muutumine rahvusvahelisemaks. (2010)*

Liikmesriike kutsutakse üles:

- *tagama, et liikmesriigi tähtsamatele poliitilistele ettepanekutele tehtaks nn konkurentsivõime kontrolli ja hindamist;*

- *täitma väikeettevõtete õigusakti, parandama jätkuvalt ärikeskkonda ja mõtlema esmalt väikestele.*

3.2. Ettevõtjate rahastamisvõimaluste parandamine

Rahastamisturgude toimimine tuleb muuta elastsemaks ja tõhusamaks ning tagada, et finantsturgudel spekuleerimise asemel rahastataks tegelikku majandust ja investeeringuid. Rahaturgude reguleerimisega ei tohi seada ohtu tegeliku majanduse lühiajalise rahastamise vajadusi ja ettevõtete riskikaitset.

Enamus liikmesriike on kehtestanud karmid rahastamistingimused, mis kitsendab eelkõige VKEde tegevust ja uuenduste rahastamist. Mitu riiki on kasutanud riigiabieeskirju oma majanduse taastamiseks. Muu hulgas on liikmesriigid tugevdanud eelkõige ekspordi krediteerimise, ekspordi tagamise ja VKEde pangalaenude tagamise skeeme. Probleeme tekitavad endiselt mitme riigi avaliku sektori viivised, kuid mitu riiki on püstitanud kindla eesmärgi maksete hilinemist tunduvalt vähendada.

Ka rahandus- ja majanduskriisi vaibudes jääb ettevõtjate peamiseks probleemiks **rahastamise kättesaadavus**, mis eelkõige kehtib VKEde kohta. Laenuvõimaluste osas ei ole olukord taastunud ja rahandusturgudel hoidutakse endiselt riskidest. Komisjon on kutsunud ellu VKEde rahastamisfoorumi, kus osalevad rahandusasutuste ja ettevõtjate esindajad, eesmärgiga hinnata ja levitada parimaid kogemusi ja uudseid lahendusi ettevõtluse, eelkõige VKEde rahastamisel.

Euroopa tööstusliku aluse ja selle infrastruktuuri kaasajastamiseks kulub palju rahalisi vahendeid, mis nõuab rohkem **erakapitali tootlikke investeeringuid**, eelkõige riskikapitaliturult. Eelkõige on vaja vahendeid ettevõtete käivitamiseks, jõulise kasvuga ettevõtete rahastamiseks ning uuenduste, uurimis- ja arendustöö jaoks, milleks sageli rahavoogusid ei piisa. Kuna mitme liikmesriigi avaliku sektori rahaline olukord on halvenenud, tuleb leida uusi ja uuenduslikke võimalusi, sealhulgas Euroopa Liidu regionaalpoliitika vahendite kaasamisega ning põllumajanduse ja toiduainetööstuse osas ühise põllumajanduspoliitika vahendite kaasamisega, et nende abil tagada tõhus ja mõjus rahaline toetus avalike vahendite ja stiimulite kaasamiseks Euroopa Liidu strateegiliste eesmärkide täitmiseks.

Ka suured erasektori projektid ja infrastruktuuri investeeringud tuginevad hästi toimivatele rahaturgudele. Sellised projektid võiksid pakkuda huvi erasektori ja avaliku sektori koostööks ning kaasama investeeringuid väljastpoolt Euroopa Liitu, sealhulgas **välisriikide riiklike fondide otseinvesteeringuid**. Selliste fondide tööks on vaja avatud investeerimiskeskkonda, teatavate läbipaistvuse ja juhtimise standardite täitmist kooskõlas IMFi ja OECD parimate kogemustega.

Komisjon kavatseb:

- *kooskõlas teatisega, milles on sätestatud finantsteenuste reformimiseks võetavad sammud,*[5] *töötada välja õigusaktid, millega tagataks finantsturgude suurem elastsus ja tõhusus ning see, et nad ei kahjustaks tegeliku majanduse rahastamisvajadusi. Edaspidiste õigusaktide koostamisel hinnatakse ja võetakse arvesse võimalikku mõju rahastamisele, eelkõige VKEde osas;*

- *uurida, kas on võimalik muuta Euroopa finantsinstrumentide eesmärke 2013. aastale järgnevaks programmiperioodiks, et kõrvaldada rahaturgudel väikeettevõtete ja uuenduste rahastamisel esinevaid puudusi;*

Liikmesriike kutsutakse üles välja töötama ja levitama valitsusmeetmete häid tavasid finantseerimise kättesaadavuse parandamiseks (2011 ja 2012).

4. ÜHTSE TURU TUGEVDAMINE

4.1. Ühtse turu arendamine ja intellektuaalse omandi õiguste tugevdamine

Ühtne turg on olnud Euroopa Liidu majanduskasvu peamine mootor juba kakskümmend aastat. Ühtne turg on Euroopa tööstuse rahvusvahelise kaubanduse kulusid tunduvalt vähendanud, tugevdanud konkurentsi ning suurendanud mastaabisäästu tänu üleeuroopalise turu olemasolule. Samas on mitmesugused tõkked siiski jäänud. Tõketeks on liikmesriikide erinevad õigusaktid, topeltmenetlused ja raskendatud ligipääs mõnele majandussektorile. Ühtse turu akti eesmärk on tõkete kõrvaldamine, ühtse turu vastu usalduse taastamine. Ettevõtjate, töötajate, investorite ja tarbijate veendumus, et ühtne turg toob kõigile kasu, loob head võimalused tugeva konkurentsivõimega sotsiaalse turumajanduse arenguks.

Mitmes majandusega seotud õigusvaldkonnas on toimunud **õigusaktide ühtlustamine**. Sellegipoolest tuleb Euroopa Liidu kodanikel lisaks piirkondlikule tasandile tegemist teha 27 liikmesriigi väga üksikasjaliku ja isesuguse õigusruumiga. See takistab nappide ressursside tõhusat jagamist Euroopas ja kahandab Euroopa tööstuse konkurentsivõimet. Seetõttu on tähtis vaadata läbi praegused õigusaktid ja haldusmenetlused, et **leida uusi võimalusi õigusaktide ühtlustamiseks ja tõhustamiseks**. Seda tööd on juba mitmes valdkonnas alustatud, kuid on veel palju valdkondi, kus saab palju ära teha.

Ettevõtlusega seotud teenused, nagu logistika, kinnisvarahaldus, projekteerimine, turustamine ja turundamine on tööstusele muutumas üha tähtsamaks. Need on tähtsad tootmise sisendid ja ühtlasi suurendavad ka väljundi väärtust. Teenuste direktiiv on kõrvaldanud haldustõkkeid piiriüleste teenuste osutamisel, kuid veel on valdkondi, kus tõkked on alles ja teenuste siseturu toimimist tuleb parandada. Tööstusettevõtted, kes kasutavad

[5] KOM(2010) 301.

välisteenuseid, seisavad silmitsi killustatud ja läbipaistmatu turuga, kus sageli puuduvad korralikud kvaliteedistandardid. Ka ettevõtlusteenuste eduka ühtse turu loomine eeldab, et mainitud probleemid tuleb kiiresti lahendada.

Euroopa intellektuaalse omandi õiguste süsteemi parandamiseks on suisa viimane aeg, eriti on vaja tõhusat Euroopa Liidu patendi ja patendivaidluste lahendamise süsteemi. Intellektuaalse omandi õiguste andmine, haldamine ja kasutamine on teadus-, arendus- ja uuendustegevuse ning konkurentsivõime jätkuva suurendamise seisukohalt elulise tähtsusega. Selliste õiguste omistamine peab toimuma koos tõhusa rakendamisega. **Võltsingud ja piraatlus** ühtsel turul ja välismaal mõjutavad üha suuremat arvu valdkondi ja erasektori ettevõtjaid. Ravimite, elektroonikaseadmete ja autoosade järeletegemine võib tuua kaasa raskeid tagajärgi tervisele ja ohutusele ning vähendada tööstuse kasumlikkust ja indu teha uuendusi.

Komisjon kavatseb:

- *õigeaegselt rakendada ühtse turu akti;*
- *koostada Euroopa Liidu mitmeaastase töökava Euroopa Liidu turujärelevalve korraldamiseks Lisaks töötada tihedas koostöös liikmesriikide tolli- ja turujärelevalveasutustega välja tollikontrolli suunised tooteohutuse valdkonnas;*
- *vaadata valikuliselt läbi Euroopa Liidu õigusakte, eelkõige kaupade vaba liikumise kohta, teha kindlaks, kuidas saaks ühtlustamise teel vähendada märkimisväärselt piiriülese äritegevuse kulusid;*
- *luua kõrgetasemelise töörühma äriteenuste küsimuses, et leida lahendused küsimustele, mis on seotud turutühimike, standardite, uuenduste ja selliste rahvusvaheliste ärivaldkondadega nagu logistika, kinnisvarahooldus, turustamine ja turundamine (2012);*
- *töötada välja 2010. aasta novembriks edaspidised meetmed intellektuaalse omandi õiguste kaitse tõhustamiseks, sealhulgas Euroopa võltsimis- ja piraatlusalase seireüksuse tugevdamiseks.*

Nõukogu ja Euroopa Parlamenti kutsutakse üles:

- *võtma kiiresti vastu ettepanekud Euroopa Liidu patendi ja ühtse patendivaidluste lahendamise süsteemi kohta eesmärgiga alustada esimeste patentide väljaandmist 2014. aastal;*
- *töötama välja head tavad ja asjaomased turujärelevalve-, tolli- ja üldise ettevõtluse toetamise alased dokumendid intellektuaalse omandi õiguste kaitse parandamiseks.*

4.2. Konkurentsipoliitika

Hästi toimivad turud edendavad Euroopa tööstuse konkurentsivõimet mitmel viisil. Konkurents edendab uuendusi ja ergutab ettevõtjaid tootlikkust suurendama. Kui tingimused on ühetaolised, tagab konkurentsipoliitika pääsu suurele väljaarendatud Euroopa Liidu siseturule. Konkureerivate turgude tõttu suureneb surve tõhusust suurendada, et konkurentsis püsida.

Euroopa tööstuse konkurentsivõime ja ressursitõhusus tugineb konkurentsi eeskirjadele. Riigiabi, monopolidevastase võitluse ja ühinemiste kontrolli kaudu tagab komisjon ausa konkurentsi siseturul. Konkurentsipoliitika jõustamine on tähtis vahend, et kaitsta Euroopa ettevõtjaid selliste kahjulike konkurentsivõtete eest nagu turu jagamine, võimsuse kasutamata jätmine ja piiriülese tegevuse ärahoidmine hindade tõstmiseks. See on eriti tähtis sisendturgudel, näiteks tööstusega seotud teenuste puhul, mis on olulised enamiku Euroopa tööstusharude konkurentsivõime seisukohalt.

Tänu innovatsiooni ja tootlikkuse edendamisele on konkurentsipoliitika Euroopa ettevõtete jaoks ka tõhus vahend, et lahendada esilekerkivaid üleilmse konkurentsiga seotud probleeme, sealhulgas seoses ettevõtete positsiooniga rahvusvahelisel turul. Ühinemiste kontrollimine on tähtis vahend, et võimaldada äriühingute saneerimist ühinemise teel ja laiendada tegevuse ulatust, kuid tagada samal ajal ka Euroopa tööstustarbijatele ja muudele tarbijatele kaitse hinnatõusu ja konkurentsimoonutuste eest.

Riigiabi kontrollimine on tähtis, et ära hoida moonutusi ühtsel turul; riigiabi eeskirjade koostamisega edendatakse Euroopa tööstuse konkurentsivõimet. Riigiabi eeskiri kujutab endast raamistikku, mis suunab liikmesriikide investeeringuid, et nende abil kõrvaldada turul ilmnenud puudusi.

4.3. Infrastruktuuri paremaks muutmine

Euroopa tööstuse konkurentsivõime sõltub olulisel määral **energia-, veondus- ja sidevõrgu teenuste** kvaliteedist ja tõhususest. Võrkude uuendamisel ja ajakohastamisel on tähtis roll. Transpordivõrkude arendamine on vajalik ummikute ärahoidmiseks ja piiriülese ühenduse parandamiseks. Energiavõrke tuleb täiustada ja uuendada, kaasata väiksemaid võrke, edendada taastuvenergia kaasamist, tagada vaba energiaturu toimimine ja parandada tarnekindlust. On vaja rohkem pingutada, et ajakohastada uute liikmesriikide ja vähem arenenud piirkondade infrastruktuure. Selleks on vaja suuri investeeringuid ja uudseid rahastamisviise, nagu projektide väärtpaberite emiteerimine ning rahastamine avaliku ja erasektori koostöös. Suurprojektis „Euroopa digitaalne tegevuskava” on esitatud lahendamist vajavad küsimused ja asjakohased meetmed sidevõrgu parendamiseks. Kavandatavas energia infrastruktuuri teatises ja jätkusuutliku transpordi valges raamatus käsitletakse neid küsimusi seoses energeetika ja transpordi infrastruktuuriga. Euroopa Regionaalarengu Fondil ja Ühtekuuluvusfondil on selliste infrastruktuuride arendamisel tähtis osa.

Liikmesriikide tööstusliku konkurentsivõime seisukohalt on tähtis osa konkurentsil, avalike ja erasektori teenuste tõhususel ning infrastruktuuril. Mitmes liikmesriigis jätab konkurentsi suurendamine võrkude osas veel soovida. Mõnes liikmesriigis tuleb pöörata tähelepanu maanteevedudele ja energeetika infrastruktuurile. Kauakestvad loa taotlemise menetlused ja üldsuse vastuseis on osutunud samuti infrastruktuuri arendamisel kitsaskohtadeks.

Mõned võrguteenused on Euroopas **üsna kallid**. Rahvusvahelisest seisukohast on elektrienergia Euroopas kallis. See tähendab, et energeetika siseturgu on vaja tõhusalt rakendada ja hiljaaegu vastu võetud kolmas energeetikapakett on selleks peamine vahend. Selles sektoris on vaja karmimalt jõustada konkurentsi eeskirju, et vältida moonutusi, mida põhjustavad turguvalitsevad ettevõtted. Selliste küsimuste lahendamata jätmine võib põhjustada ettevõtete ümberpaigutamist.

Seega tuleb energeetika, veondus- ja side**võrgud omavahel paremini siduda**, et luua uusi ja konkurentsivõimelisi teenuseid. Ühtlasi annab selline **lõimumine uut jõudu kasvuks ja uuendusteks**.

Komisjon kavatseb:

- *astuda konkreetseid samme, et jätkata tõhusa siseturu kujundamist maantee-, raudtee-, õhu- ja veetranspordi valdkonnas (kavandatav transpordialane valge raamat) ja kõrvaldada transpordi kitsaskohad uuendatud TEN-T suuniste abil, mis käsitlevad uudset metoodikat TEN-T kavandamiseks tuumikvõrgu loomise teel;*

- *võtta vastu energeetika infrastruktuuri paketi, millega muu hulgas toetataks energia siseturu arengut, lahendataks puuduvate ja üleeuroopalise tähtsusega võrguühenduste probleem ning pakutaks välja vahendid probleemi õigeaegseks lahendamiseks;*

- *teha suuremaid pingutusi Euroopa Liidu energiaturu vabaks muutmisel ja konkurentsi suurendamiseks energeetikas, et hoida ära Euroopa Liidu tööstuse sattumist muu maailmaga võrreldes oluliselt ebasoodsamatesse tingimustesse;*

- *koostada koos EIP grupiga infrastruktuuri rahastamisstrateegia, sealhulgas Euroopa Liidu projektide väärtpaberite emiteerimiseks ning avaliku ja erasektori partnerluse edendamiseks.*

Liikmesriike kutsutakse üles

- *pöörama erilist tähelepanu veonduses tuvastatud kitsaskohtadele ning piiriüleste energiavõrkude ühildatavusele;*

- *rakendama viivitamata kolmandat energeetika siseturu paketti.*

4.4. Standardimine

Tähtis meede ühtlustamisest ja mastaabisäästust majanduskasu saamiseks on **standardimine** ja seda nii rahvusvahelisel, Euroopa kui ka liikmesriigi tasandil. Sageli tekivad turgudel tegelikud standardid tulenevalt juhtivast tehnilisest seisundist, turukokkulepetest ja/või juhtivast turupositsioonist.

Euroopa standarditel on juba praegu suur osa uudsete toodete turule viimise lihtsustamisel ja tootmiskulude vähendamisel. Konkurentsivõimeline standardimisprotsess, mille puhul tehnoloogia väljatöötajad konkureerivad vastavalt oma saavutustele, toetab tööstuspoliitikat ning standardid on kasulikud tööstuslikele ja lõpptarbijatele, sest tehnoloogia maksumus ei tõuse üle konkurentsivõimelise taseme. Järgmise kümnendi üldeesmärk tööstuses on luua **Euroopa**s selline **standardisüsteem**, mis vastaks nii turul tegutsejate kui ka Euroopa avalik-õiguslike asutuste ootustele. Selleni peab jõudma kiiresti muutuvas maailmas ja ühiskonnas ning süsteem peaks suurendama Euroopa mõju üleilmastuvas maailmas ühtsest turust väljaspool. Euroopa peaks tegutsema selle nimel, et säilitada oma strateegilist kohta rahvusvahelises standardimisprotsessis.

Lisaks sellele tuleb standardeid kohandada, et võtta arvesse Euroopa ees seisvaid suuri ülesandeid, mis on seotud kliimamuutusega, jätkusuutlikkusega, rahvastiku vananemisega ja uuenduslikkusega üldiselt. Standarditel peab algusest peale olema oma kindel koht uurimistöös ja meetmete väljatöötamises. Innustades uute toodete ja tehnoloogiavaldkondade

(nagu nanotehnoloogia ja muud juhtivad arengut võimaldavad tehnoloogiavaldkonnad, elektriautod, meditsiinitehnoloogia, energiatõhusad tooted, taastuvenergia ja muud keskkonnasõbraliku tehnoloogia valdkonnad ning äriteenused) Euroopa ja rahvusvaheliste standardite koostamist loob Euroopa oma äriühingutele konkurentsieelise ja hõlbustab turustamist. Kuna standarditel on tähtis koht uuenduslikkuse võimaldamisel, nagu on kirjas Euroopa suurprojektis „Innovatiivne liit", on Euroopal vaja arendada paindlikumaid meetodeid koostööks standardijatega, et paluda neil omakorda kasutada tulemusi (spetsifikaate, töölepinguid jmt) Euroopa meetmete sihiteadlikuks toetamiseks. Nii on võimalik uudsetes valdkondades paindlikumalt ja kiiremini standardeid välja töötada.

Euroopa standardiloome tõhusust ja tulemuslikkust tuleb parandada, luua ühtlustatud standardite tugevamaid struktuure, parandada standardiloomet kõikidel tasanditel ning võtta kiiremini vastu parimaid rahvusvahelisi standardeid sellistes valdkondades, kus on hea rahvusvaheline standardiloome praktika, nagu näiteks info- ja sidetehnoloogias. Standarditest ei tohiks tuleneda täiendavat koormust, näiteks VKEdele. Standardid peaksid olema tõhustamise teenistuses ja ergutama uuenduslikkust. Lõppeesmärk peaks olema standardite ühtlustamine ülemaailmses ulatuses.

Komisjon kavatseb:

- *esitada 2011. aasta alguses standardimisalases teatises ja õigusakti ettepanekus strateegia Euroopa standardimise suurema rolli edendamiseks kiiresti muutuvas ühiskonnas ja maailmas; selles käsitletakse standardimisprotsessi kiirendamist, muu hulgas info- ja sidetehnoloogia vallas, VKEde ja teiste sidusrühmade suuremat kaasamist ning teenuste standardite väljatöötamist; teatises käsitletakse ka võimalust tagada, et standardimissüsteem oleks ka pikema aja jooksul võimeline kohanema kiiresti muutuvate oludega ning aitama kaasa Euroopa sisemiste ja väliste strateegiliste eesmärkide täitmisele, sealhulgas sõltumatu uuringu abil.*

5. UUS TÖÖSTUSLIKE UUENDUSTE POLIITIKA

5.1. Tööstuslikud uuendused

Ülemaailmsest konkurentsist tulenevate ülesannete lahendamiseks ja jätkusuutlikkuse suurendamiseks on vaja saavutada uuenduslikkuse kõrgtase. Uuenduslikkus on peamine jõud tootlikkuse, materjali- ja energiatõhususe suurendamisel, toodete ja teenuste parandamisel, aga ka uute turgude loomisel. Euroopa ei ole osanud muuta oma uuenduslikke ideid turustatavateks kaupadeks ja osutatavateks teenusteks. On vaja uut tööstuslike uuenduste poliitikat, mis kiirendaks arengut ning toodete ja teenuste turule viimist, et tagada Euroopa Liidu ettevõtjatele esimesena turule jõudmine. Ilma uuenduslikkuseta ei suuda Euroopa tööstus olla ülemaailmses konkurentsis edukas tehnoloogilistel ega tavapärastel tööstusaladel.

Suurprojektis „Innovatiivne liit" on esitatud eduka ja esilepürgiva Euroopa innovatsioonimudeli üldine käsitlus. Kiiresti on vaja parandada kooskõlastamist hariduse, uurimis- ja arendustöö ning uuenduste valdkonnas, teha teaduse, tehnoloogia ja uuenduste alal tihedamat koostööd muu maailmaga, käsitleda ühiskondlikke probleeme laiahaardelisemalt, luua ühetaolised tingimused uurimis- ja arendustöö ning uuenduste valdkonnas, tõhustada juurdepääsu rahastamisele ja riskikapitalile ning pöörata tähelepanu nii konkurentsivõimele kui ka sotsiaalküsimustele.

Peamine eesmärk on kiiresti edendada ja realiseerida Euroopa võimekust arenevates tehnoloogiavaldkondades **Kiiresti arenevad ja arengut soodustavad tehnoloogiad,**[6] nagu näiteks tööstuslik biotehnoloogia, nanotehnoloogia, uudsed materjalid, fotoonika, mikro- ja nanoelektroonika ja uudsed tootmissüsteemid on alus paljudele uutele tootmisprotsessidele, toodetele ja teenustele, sealhulgas järgmise kümnendi sootuks uutele tööstusharudele. Euroopa on teadusliku uurimistöö esirinnas, kuid on vaja tagada teadussaavutuste ja uudse tehnoloogia kiire kasutuselevõtmine Euroopa Liidu tööstuses, sealhulgas ka VKEdes. Et kiirendada tööstusliu tehnoloogia väljatöötamist, on vaja tihendada tehnoloogiliste meetmete ja tegevuskavadega seotud koostööd, tagada parem juurdepääs rahastamisele ning suurendada toetust näidis- ja esmaprojektidele.. Siseturgu käsitlevate õigusaktide õigeaegne väljatöötamine, kiirem standardite koostamine, tarbijate probleemidele varajane lahenduste leidmine ning kaubanduslikuks kasutuseks ja kaubanduslikule kasutusele eelnevate riigihangete korraldamine on vajalik uuenduslike toodete ja teenuste suhtes soodsa ühtse turu loomiseks. Suurprojekti „Innovatiivne liit" raames on välja kuulutatud vahekokkuvõtte koostamine uurimis- ja arendustegevust ning uuenduslikkust käsitlevate riigiabisuuniste kohta. Suurprojekti raames selgitatakse välja, milliseid uuenduste vorme, sealhulgas oluliste ühiskondlike probleemide lahendamist võimaldavat tehnoloogiat ja uuendusi, võiks toetada ja kuidas neid paremini kasutada.

Liikmesriigid, kus uuenduslikkuse tase oli keskmisest kõrgem, olid paremini ettevalmistatud majandussurutisega toimetulemiseks, eelkõige tänu ajutistele meetmetele, millega ergutati uurimistegevust ja uuenduslikkust. Teistsugune oli nende riikide olukord, mis jäid keskmisest tasemest allapoole, ning tõenäoliselt suurenes vahe uurimis- ja arendustöö ning uuenduslikkuse valdkonnas. Selliste riikide seisukohalt on oskuste parandamine ning tehnoloogia ja oskustõhusate meetmete jagamine veelgi tähtsam.

Euroopa tööstus peab tugevdama oma **teadmistepagasit**, et olla endiselt konkurentsivõimeline, panustada uuringutesse ja uuendustesse ning hoida alal arukat, jätkusuutlikku ja kaasavat majandust. Komisjon on toetanud alates 2004. aastast Euroopa tehnoloogiaplatvorme, et kaasata tööstuse sidusrühmi üle kogu Euroopa Liidu, kujundada uurimis- ja arendustöö kohta ühtne nägemus ning saada paremat tagasisidet Euroopa Liidu poliitilistes meetmete kohta. Selleks et uurida Euroopa tasandil teatavaid eriti uuenduslikke valdkondi, on ellu kutsutud Euroopa tehnoloogia algatused. Euroopa majanduse taastamise paketi raames on komisjon käivitanud kolm avaliku ja erasektori partnerlust: „Tuleviku tehased", „Energiatõhusad ehitised" ja „Rohelised autod", millega toetatakse keskpikki ja pikaajalisi uuringuid ja arendustegevust eesmärgiga suurendada peamiste tööstusvaldkondade konkurentsivõimet ja jätkusuutlikkust. **Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi** teadmis- ja uuendusühendused moodustavad Euroopa tasandil uuendusahela alates haridusest ja uurimistööst kuni turustamiseni, nad pööravad peatähelepanu tugevale juhtimissüsteemile ja pakuvad välja rollimudeleid uuendustegevuse stimuleerimiseks.

Ka tulevikus on konkurentsivõime seisukohalt tähtis kasutada **info- ja sidetehnoloogiat tõhusamalt** tööstuse konkurentsivõime **, vahendite optimeerimise ja uuenduslikkuse edendamiseks**, nagu osutatud **Euroopa digitaalse tegevuskava suurprojektis** Euroopa 2020[7]. Euroopa Liidu ettevõtjatel ootab ilmselt ees info- ja sidetehnoloogia asjatundjate ja süvakasutajate nappus. Samal ajal tuleb ergutada info- ja sidetehnoloogia veelgi uuenduslikumat kasutamist kogu tööstuse väärtusahelas ning ühtlustada e-arveldust ja

---

6 KOM(2009) 512

7 KOM(2010) 245.

edendada konkurentsivõimet näidisprojektide abil, mille eesmärk on edendada ettevõtjate (eelkõige VKEde) lõimumist, et moodustada digitaalseid ülemaailmseid väärtusahelaid.

Uuendusalase poliitika tõhustamiseks on vaja selgemat arusaama **uuenduslikkusest sektoriti** ja tulevikuvõimalustest. Komisjoni sektoripõhises innovatsiooniseires on sõnastatud mitme sektori põhiülesanded ja toodud välja peamised erinevused riigiti ja sektoriti. Tähtis on parandada Euroopa Liidu poliitiliste meetmete kavandamist, et toetada struktuurimuutusi ja uuenduslikkust eelkõige nn vanades tööstusharudes. Valdkondadevaheline tihedam koostöö võib aidata suurendada äriühingute loovust ja uuenduslikkust. Äriühingud peavad selleks vaatama, mis toimub teistes valdkondades, sest viljakate äriideede ja -mudelite tekkimiseks on vaja uusi mehhanisme. Sektoritevaheliste sidemete varjatud võimaluste kasutamist on vaja rohkem uurida ja kujundada vastavaid poliitilisi meetmeid.

Tööstuse konkurentsivõimet ja uuenduslikkust suurendavad **võrgud ja klastrid** aitavad ühendada ettevõtjate vahendeid ja teadmisi ning edendada ülikoolide ja avalik-õiguslike asutuste koostööd. Piirkondlike, liikmesriikide ja üleeuroopaliste klastrite poliitika peaks olema suunatud turul esinevate puuduste ja rahastamistühimike kõrvaldamisele, eelkõige aga äriühingute ja uurimisinstituutide vahel ühenduse loomisele. Euroopa Liidu regionaalpoliitika ja uuringute raamprogrammid aitavad piirkonniti võtta kasutusele aruka eristumise strateegiaid, mis võimaldavad tugevdada konkurentsivõimet uuenduslike niššide arendamise teel. Olemasolevale edule tuginedes tuleb luua rahvusvaheliselt veelgi konkurentsivõimelisemaid klastreid ja võrke, nii tavapäraseid kui ka uurimis- ja arendustöö ning uuendustegevuse valdkonnas. Kohalike, kuid üleeuroopaliste sidemetega klastrite toel võidakse saavutada uurimis- ja arendustööks, uuendusteks, rahastamiseks, oskuste täiendamiseks, vastastikuseks rikastamiseks ja ettevõtlusalgatusteks vajalik nn kriitiline mass. Klastritega seotud algatusi tuleb edendada ja kooskõlastada.

Uurimis- ja arendustegevuse alaseks koostööks ning uuendusteks antava riigiabi raamistikuga on ette nähtud abi osatähtsusega seotud eeliseid, kui projektis osaleb vähemalt kaks liikmesriiki või kui projekt hõlmab koostööd VKEdega. See võimaldab liikmesriikidel teatada abist üleeuroopalise tähtsusega suurte projektide edendamise eesmärgil, millele on osutatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis b. Liikmesriikidel tuleks soovitada seda vahendit rohkem kasutada.

Komisjon kavatseb:

- *käivitada algatuse, millega edendatakse peamise uusi lahendusi võimaldava tehnoloogia laiaulatuslikku ja õigeaegset kasutusele võtmist, omandamist ja turustamist;*

- *edendada nn tuleviku tehaste algatusele tuginedes tööstuslikku uurimis-, arendus- ja uuendustegevust seoses uudsete tootmissüsteemidega, et lihtsustada Euroopa Liidu tööstusbaasi ajakohastamist ning leida lahendus kaasaja ühiskonna ees seisvatele probleemidele, mis on seotud energiatõhususe, ressursinappuse ning kliima muutumisega;*

- *edendada algatusi, mis hõlmavad ülikoole ja ettevõtteid, et veelgi tõsta Euroopa kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu taset, näiteks e-oskust käsitlevate algatuse abil, mis on suunatud info- ja sidetehnoloogia süvakasutajatele Euroopa tööstuses, ning akadeemiliste ja äriringkondade koostööfoorumi esmarahastamisaktsiooni toel loodavate nn teadmusühenduste abil;*

- *edendada uusi majandusmudeleid ja seotud tootmistehnoloogiaid, mis keskenduvad jätkusuutlikele, kasutaja vajadustele suunatud disaintoodetele tekstiili- ja rõivasektoris ning muudel laiatarbeturgudel;*

- *töötada välja poliitilised meetmed valdkondadevahelise viljaka koostöö edendamiseks, sealhulgas tavapäraste tööstusharude ja VKEde vahel;*

- *esitada uue ülemaailmselt konkurentsivõimeliste klastrite ja võrkude strateegia, milles on kirjeldatud meetmeid ülemaailmselt konkurentsivõimeliste klastrite ja võrkude edendamiseks nii tavapärastes kui ka kiiresti arenevates tööstusharudes (2011).*

- *innustada paralleelset abist teatamist piiriüleste uurimis-, arendus- ja uuendustegevuse koostööprojektide puhul.*

Liikmesriike kutsutakse üles:

- *edendama tihedamat koostööd meetmete raames, mis käsitlevad olulist uusi lahendusi võimaldavat tehnoloogiat, eesmärgiga saavutada tehnoloogia kasutamisel suurem koostoime ja täiendavus;*

- *edendada arukat eristumist Euroopa Liidu regionaalpoliitiliste meetmete abil, et arendada klastreid ja parandada piirkondade uuendustegevust.*

5.2. Oskused

Euroopa oskustebaasi ajakohastamine on üks suurprojekti „**Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava**" peamisi eesmärke. See aitab toetada Euroopa tööstusbaasi, pakkudes välja meetmeid meie tööturgude toimimise parandamiseks ja selle tagamiseks, et töötajatel oleksid vajalikud oskused. Vaatamata kõrgele töötuse määrale, peab Euroopa tööstus vajalike oskustega töötajaid tõsiselt otsima. Töötajate oskuste ja tööstuse vajaduste lahknevus hakkab üha rohkem silma paistma seoses aktiivse tööjõu vähenemisega demograafilistel põhjustel. Tööstuse ajakohastamise tõttu on vaja uusi oskusi, uusi töötingimusi ja sagedamini tööd vahetada. Sellistes protsessides edukalt toime tulemiseks on töötajatele vaja tagada kaitstud paindlikkus elukestva õppe raames. See nõuab paremat kooskõlastamist liikmesriigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning tööturu osapoolte aktiivset osalemist. Tuleb tugevdada

Euroopa Sotsiaalfondi osa aktiivse tööturupoliitika elluviimisel ning töötajate ja töökohtade parema vastavuse tagamisel. **Haridus- ja koolituspoliitikas** on vaja avaliku sektori ja tööstuspartnerite vahel tihedamat koordineerimist. Seda on eelkõige vaja selleks, et suurendada reaalteaduste, tehnika-, masinaehituse ja matemaatikaerialal lõpetajate arvu ja tõsta nende taset. Ka keskmise oskustasemega töötajate oskused peavad vastama kiiresti arenevate tööstusharude, nagu keskkonnatehnika ja energeetika, vajadustele. Euroopa Liidu tasandi meetmed võivad anda märkimisväärset lisaväärtust, eelkõige teabe ja heade tavade levitamise näol.

Komisjon kavatseb:

- *innustada koostööd liikmesriikide tööstus-, haridus- ja tööhõiveasutuste vahel, et levitada tööturu ja oskusstrateegiate alast teavet ja häid tavasid;*
- *pakkuda välja suuniseid töökohtade loomise raamtingimuste kohta, sealhulgas investeeringute kohta, mis on seotud reaalteaduste, tehnika-, masinaehituse ja matemaatikaeriala lõpetajatega.*

Liikmesriike kutsutakse üles:

- *kasutama rohkem Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid oskuste täiendamiseks ja restruktureerimiseks.*

6. TUGINEMINE ÜLEILMASTUMISELE

6.1. Kaubanduseeskirjad ja rahvusvahelised kokkulepped

Edukas kaubanduse liberaliseerimine, muu hulgas mitme- ja kahepoolsete lepingute raames, ning veo- ja sidekulude vähenemine on võimaldanud luua erksa ülemaailmse turu ja kasvatanud kiiresti uusi turge Euroopa Liidu eksportijatele. Uued arenevad võimsad turud sellistes riikides nagu Hiina, India ja Brasiilia on kärmelt **järele jõudmas tööstusriikide tootlikkuse ja uuenduslikkuse tasemele**. Seega peab tööstus jätkama nende turuvõimaluste ärakasutamist muutes ja ajakohastades tootmist, et säilitada oma konkurentsieelist. Kriisile järgnenud tõusus ilmnevatest uutest suundumustest on Euroopa Liidu tööstus leidnud ilmseid eeliseid. Teatises „**Kaubandus, majanduskasv ja välispoliitika**"[8] esitatakse Euroopa 2020. aasta strateegia osana komisjoni uus kaubanduspoliitika käsitlus.

Eelkõige tuleks teha pingutusi, et areneva majandusega riikide konkurentsisurve ei tuleneks **peamiselt ekspordi edendamise ja impordi tõkestamise kaitsemeetmetele tuginevast kasvustrateegiast**. Tõepoolest on ilmnenud kaubanduse mittetariifsete tõkete kasutamise tendentsi, varjatud subsiidiume, diskrimineerivaid riigihankeid, sunnitud tehnoloogia kasutamist, moonutatud vahetuskursse ning sotsiaalse ja keskkonnakaitse nõrka jõustamist. Seetõttu on tähtis jätkata konkurentsi moonutavate sekkumiste hoolsat järelevalvet ja võtta vajalikke meetmeid. Euroopa Liidu **turulepääsu strateegia** on tähtis vahend Euroopa äriühingutele mitmesuguste kaubandustõkete probleemide lahendamiseks kolmandate riikide turgudel. Strateegia tugevdamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata riigihangetele, välismaistele otseinvesteeringutele ja toorme ekspordi piirangutele. Intellektuaalse omandi õiguste ja geograafiliste tähiste tõhus kaitse ja jõustamine kolmandates riikides on Euroopa ettevõtjatele

[8] KOM(2010) 612.

eelkõige uudsetes valdkondades otsustava tähtsusega, et pääseda kolmandate riikide turgudele ja saada seal konkurentsivõimeliseks.

Kaubanduse kaitsemeetmed on samuti olulised Euroopa tööstuse kaitsmiseks ebaõiglase võtete eest. Sellised meetmed peaksid olema paremini kättesaadavad, eelkõige VKEdele. Seega tuleks üldiselt jätkata jõupingutusi mitme- ja kahepoolsete lepingute täitmiseks, järelevalveks ja jõustamiseks.

Tõhusalt vastastikku üksteist mõjutavates uutes majandusriikides sõltub **ettevõtjate edu nende võimest pääseda rahvusvahelistele turgudele ja kasutada ülemaailmseid väärtusahelaid**. Seda lihtsustab märgatavalt praegune mitmepoolsetele eeskirjadele põhinev süsteem, millel on tõhusaks jõustamiseks ja lahkarvamuste lahendamiseks usaldusväärsed vahendid, ning ka kaupade ja teenuste eeskirjade ja standardite ülemaailmne ühtlasemaks muutumine, mida tuleks edendada ja tugevdada. Mitmepoolset süsteemi peaksid täiendama piirkondlikud ja kahepoolsed lepingud. Tuleb leida lahendusi ka uutes valdkondades, sealhulgas konkurentsipoliitika, riigiabi ja välismaiste otsefinantseeringute vallas.

Õiguslikus osas on vaja eelkõige rahvusvaheliselt heakskiidetud eeskirju ja standardeid **uute turule tulevate toodete, teenuste ja tehnoloogiate** kohta. Eeskirjade ja standardite koostamine peaks põhinema paremal õiguslikul alusel ja olema võimalikult tasuv. Lõppeesmärk on niivõrd kui võimalik eeskirjade ja standardite ühtlustamine rahvusvahelisel tasandil. Kui seda ei õnnestu saavutada, tuleb kasutada WTO tehniliste kaubandustõkete lepingut. Euroopa Liit püüab ära hoida uute mittetariifsete tõkete loomist ja edendada head õigustava kahepoolsetes õigusalastes suhetes peamiste partneritega.

Kui Euroopa õigusaktidega on ette nähtud kohaldada **jälgitavuseeskirju**, aitavad need kaasa toodete kvaliteedi ja ohutuse tagamisele ja on kohaldatavad nii imporditud kui ka Euroopa Liidus toodetud kaupade suhtes. Mõnel juhul võib EL pidada vajalikuks teha ettepanek nende eeskirjade laiendamiseks meie kaubanduspartneritele. Euroopa Liit on eriti huvitatud **tihedamast majanduskoostööst naaberriikidega** Euroopa naabruspoliitika kaudu. Tööstustoodete vastavushindamise ja tunnustamise lepingul põhinevate Euroopa Liiduga ühtlustamise lepingutega võidakse tagada kaupade vaba liikumine. Tihedam koostöö naaberriikidega teatavas ühtse turu piirkonnas võib anda konkreetseid eeliseid mõlemale osapoolele ning võib tõhustada kaubandust ja investeeringuid. Euroopa Liit suunab rohkem vahendeid Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi rahastamiseks, et parandada naaberriikide suutlikkust ja majandusjuhtimist.

Väärtus- ja tarneahelate rahvusvaheliseks muutumine kannab endas kasvuvõimalust, kuid tekitab VKEdele ka probleeme. Vaid 25 % VKEdest ekspordivad praegu Euroopa Liidu piires või väljapoole Euroopa Liitu[9]. **VKEde rahvusvahelisemaks muutmiseks** on vaja anda neile õiget teavet ja toetada neid Euroopa Liidust väljaspool asuvatel turgudel. Mõni liikmesriik ja ettevõtjate organisatsioon annab sellist abi, kuid veel on palju teha, et suurendada Euroopa Liidu, liikmesriikide ja selliste organisatsioonide pingutuste koostoimet. Enterprise Europe Network on juba võtnud tähtsa rolli rahvusvahelise ettevõtluse alase koostöö juhendamisel ja lihtsustamisel, eelkõige Vahemere piirkonna riikides, kuid rahvusvahelist abi VKEdele tuleb laiendada. Tuginedes Hiina VKEde intellektuaalse omandi kaitse tugiteeninduse kogemusele kavatseb komisjon tugevdada intellektuaalse omandi õiguste kaitset ja jõustamist ning pöörab erilist tähelepanu kolmandate riikide turgudele. Kaubanduse kaitsemeetmete uurimisel

[9] Ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat „Internationalisation of SMEs”, 2010.

pööratakse tähelepanu VKEde erilisele seisundile nii importijate, kasutajate, kaebuse esitajate kui ka eksportijatena.

Komisjon kavatseb:

- *pärast läbirääkimiste lõppemist esitada nõukogule ja parlamendile enne allkirjastamist Euroopa Liidule pakutud lepingutingimuste majandusliku analüüsi;*
- *esitada kevadisele Euroopa Ülemkogule kaubandus- ja investeerimistõkete aastaaruande, sealhulgas Euroopa Liidu piiridest väljapoole ulatuvate meetmete ja tööstuspoliitika kohta ning määrata kindlaks turulepääsu strateegia ja jõustamismeetmete tähtsamad sammud (alates 2011. aastast);*
- töötada välja rahvusvahelised õiguslikud meetmed, kutsudes tähtsamaid kaubanduspartnereid üles ühinema nii uute kui ka olemasolevate skeemidega ning koostada ülemaailmselt kasutatavad eeskirjad ja standardid; seejuures tuleks kaubanduslepingutes rõhutada, et ELi partnerid lähtuksid rahvusvahelistest eeskirjadest ja standarditest ning kaubandust toetavatest vastavushindamise menetlustest;
- *teha tihedamat majanduskoostööd naaberriikidega, et laiendada ühtse turu võimalusi Euroopa naabruspoliitika kaudu, osutades suhetes arenevate partneritega rohkem tähelepanu turuinstitutsioonidele ja majanduslikule juhtimisele (kaubanduse ja arengu teatis 2011. aasta alguses);*
- *esitada VKEde rahvusvahelisemaks muutmise strateegia konkreetsed meetmed, mis põhinevad väikeettevõtete õigusaktil (teatis 2011. aastal);*
- *kasutada komisjoni ettepanekutes jälgitavusnõudeid ka kolmandate riikide puhul, kui see on asjakohane.*

Komisjon kutsub nõukogu ja parlamenti üles:

- *võtma kiiresti vastu komisjoni ettepanek teatavate kolmandatest riikidest imporditud toodete päritoluriigi märkimise kohta.*

6.2. Juurdepääsu tagamine toormele ja elutähtsatele toodetele

Toormeressursside turvaline, usaldusväärne ja häireteta kättesaadavus on elulise tähtsusega tööstuse konkurentsivõimele, uuenduslikkusele, töökohtadele. Tarnekindlus ei hõlma ainult sõltuvust impordist, pigem eeldab see rohkem erinevaid ja usaldusväärsemaid tarnijaid, kus nad ka ei paikneks. **Hästi toimiv üleilmne kaupade ja toorme turg** on elulise tähtsusega Maa ressursside tõhusa jaotamise seisukohalt ja tehnika progressi tagamiseks. Toorme hinna lühiajalisest kõikumisest tulenevaid märkimisväärseid ohte on vaja maandada, sest samal ajal toimub arenevate turumajanduslike riikide jõuline esiletõus maailmamajanduses, mis on suurendanud konkurentsi ressursside pärast.

Selliste küsimuste lahendamiseks käivitas komisjon 2008. aasta novembris **toormemeetme** ning alustas 2010. aasta juunis tähtsamate toormaterjalide nõudluse ja võimaliku nappuse üksikasjaliku analüüsi koostamist. Nende meetmetega on loodud alus Euroopa Liidu toormestrateegiale, milles rõhutatakse lisaväärtusahela mõistet ning jätkatakse nn kolme samba strateegiat, et: i) tagada ühesugune juurdepääs kolmandate riikide ressurssidele; ii)

edendada Euroopa toormeressursside jätkusuutlikku tarnimist ning iii) vähendada esmase toorme tarbimist, tõhustades ressursside säästmist ja teisese toorme kasutamist.

On vaja uusi eeskirju ja lepinguid **jätkusuutliku rahvusvahelise haldamise ja toormele juurdepääsu** kohta, meetmeid kolmandate riikide ressurssidele kehtestatud tõkete ja piirangute vastu, eelkõige strateegiliste partnerriikide ja Aafrika riikide puhul. Euroopa Liidu praeguste konkurentsieeskirjade jõuline kohaldamine konkurentsivaenulike lepingute ja toormele juurdepääsu kahjustava turukoondumise vastu on samuti oluline. Ühtlasi on vaja edendada ka **kaevandamist ja kaevandamistehnoloogiaid**, et tõhustada ressursside kasutamist, teisest kasutamist, asendamist ja taastuvate ressursside kasutamist, et vähendada Euroopa Liidu kriitilist sõltuvust esmasest toormest ning säilitada keskkonna tasakaalu, sealhulgas pöörates rohkem tähelepanu kolmandatesse riikidesse veetava teisese toorme, jäätmete, vanade elektroonikaseadmete ja sõidukite paremale kasutamisele; jõustada jäätmete veo määrus; tagada toodete ja materjali kasutamine ja teisene kasutamine vastavalt kehtestatud miinimumstandardile. Tuleb koostada raamtingimused, millega nähakse ette **säästlik varustamine toormega ja toorme haldamine** Euroopa Liidus, et Euroopa Liidu ressursse tõhusalt hallataks, kasutataks teiseselt ja asendataks. Tuleb suurendada investeeringuid, et leida uusi toormemaardlaid Euroopa Liidus, levitada maakasutuse ja merealade kavandamise ja maavarade ammutamise häid tavasid ning tagada jätkusuutlikkus. On tähtis edendada investeeringuid uutesse ja tõhusamatesse kaevandamistehnoloogiatesse. Sellistes valdkondades nagu näiteks toiduainesektor käsitletakse konkurentsivõimelist kohaliku jätkusuutliku toorme kasutamist Euroopa Liidu põllumajanduspoliitika raames.

Komisjon kavatseb:

- *esitada toormestrateegia, milles on ettepanekud raamtingimuste kohta, mis käsitlevad kodumaiste maavarade jätkusuutlikke tarneid ning rohkemat teiseste materjalide, asendavate materjalide ja uute materjalide kasutamist (2010).*

7. TÖÖSTUSE KAASAJASTAMISE EDENDAMINE

7.1. Ressursi- ja energiatõhusus ning süsihappegaasi heite vähendamine

Euroopa Liidu tööstus peab minema kiiremini üle ressursi- ja energiatõhusale ning vähese süsihappegaasi heitega majandusele. Kliimamuutuse vastu võitlemine ja ressursside tõhusam kasutamine võib aidata kaasa kulude ja keskkonnamõju vähendamisele seoses energia ja ressursside tõhusama kasutamisega. See on üha tähtsam jätkusuutliku kasvu saavutamiseks, töökohtade loomiseks ning konkurentsieelise saamiseks pidevalt kasvavas ülemaailmses ressursinappuses ja üha rangemate keskkonnanõuete olukorras. Eelseisvas suurprojektis „**Euroopa ressursitõhusamaks”** esitatakse kava, kuidas saavutada majanduskasvu, nii et sellega ei kaasneks sama kiire ressursivajaduse ja süsihappegaasi heite kasv. On vaja välja töötada pikaajalised meetmed energiatõhususe suurendamiseks tööstuses, energeetikas ja transpordisüsteemides. Vähese süsihappegaasi heitega Euroopa Liidu majanduse tegevuskavas aastani 2050, milles on sihtmärgid ka aastaks 2030, on esitatud suunised tehnoloogia parendamiseks ning tööstuse, energeetika ja transpordisüsteemide struktuurseks muutmiseks, et innustada uuendusi, kasvu ja töökohtade loomist eesmärgiga suurendada Euroopa Liidu energeetilist julgeolekut.

On vaja selget ja mõistlikku pikaajalist strateegiat, et edendada investeeringuid **vähese süsihappegaasi heitega, energia- ja ressursitõhusasse tööstusesse**. On vaja era- ja avaliku

sektori uuringuid ja uuendusi, mõistlikke turumajanduslikke keskkonnakaitse alaseid õigusakte, mida rakendatakse ühetaoliselt ja tulemuslikult kogu ühtse turu ulatuses. Uutes õigusaktides tuleb arvestada vajadust muuta majandus ressursitõhusaks, kuid pidada ka silmas potentsiaalseid lühiajalisi kulutusi ja koormust. Süsihappegaasi eraldumine ja muud Euroopa Liidu tööstuse konkurentsivõimet vähendavad asjaolud ei tohi viia tootmise ja töökohtade viimisele väljapoole Euroopa Liitu. Rahvusvahelistel kliimaalastel läbirääkimistel pöörab Euroopa Liit suurt tähelepanu rahvusvahelise süsihappegaasiheite turu suurusele ja tõhususele ning innustab suunama rahvusvahelisi investeeringuid uurimis- ja arendustegevusse ning vähese süsihappegaasi heitega tehnoloogiate väljatöötamisse. Euroopa Liit töötab välja võtteid, millega muuta odavamaks pikaajalisi klimaatilisi ja energeetilisi meetmeid laiahaardeliste süsihappegaasi kogumise ja hoiustamise ja muude uudsete projektide abil.

Liikmesriikide energiatõhususe tegevuskavade raames on kõik liikmesriigid rakendanud meetmeid, et abistada ettevõtjaid energiamahukuse vähendamisel. Mõned liikmesriigid on koostanud teatavate tööstusharude kohta konkreetsed kavad ökotehnoloogia kasutamiseks ja/või tööstusharu keskkonnasõbralikumaks muutmiseks. Kuid üldise ressursitõhususe strateegia on koostanud vaid mõni üksik liikmesriik.

Arukate õigusaktide korral võib ressursitõhus majandus suurendada Euroopa Liidu tööstuse konkurentsivõimet ja samal ajal aidata täita Euroopa Liidu keskkonnakaitse eesmärke. Õigusaktid peavad olema **ettearvatavad ja proportsionaalsed** ning tagama pikaajalisteks investeeringuteks vajaliku **õiguskindluse**. Uute meetmetega tuleb innustada uuenduslikkust ja võtta arvesse kogu elutsükli tasuvust, investeeringu kulgu ning ettevõtjate ja tarbijate ostuotsuseid. Toetudes tulevikku vaatavatele arukatele õigusaktidele võib saavutada keskkonna- ja tööstuspoliitika alaste eesmärkide kooskõla. Tööstuspoliitikat tuleb viia ellu kooskõlas keskkonnapoliitikaga. Keskkonnakaitsemeetmete majanduslike ja ühiskondlike tahkude, muude kulude ja ühiskonnale tulenevate eeliste hoolikas hindamine kuulub komisjoni seadusandlike algatuste mõjuhinnangu juurde ja peaks toimuma ka liikmesriikide tasandil. Sellisel juhul on keskkonnaalased õigusaktid uuenduste ja tööstusliku arengu edendajaks, mitte aga takistajaks.

Siis on kogu tööstuse ressursitõhusamaks muutmisel Euroopa Liidu **jätkusuutliku tööstuspoliitika** keskmes jätkusuutliku kasvu ja töökohtade loomise võimalused. Muud meetmed hõlmavad kogu toote elutsüklit käsitlevat tootepoliitikat, mis arvestab toote kasutamist pärast tootmist, ning selliste vahendite kasutamist nagu ökodisaini direktiiv, kodumasinate energiamärgis ja Euroopa ökomärgis. Tuleks innustada ettevõtjate vabatahtlikke algatusi kasutada parimaid keskkonnajuhtimissüsteeme vastavalt Euroopa keskkonnajuhtimis- ja keskkonnaauditeerimissüsteemile EMAS ja standardile ISO 14001. Hoolikam edusammude jälgimine võimaldab edusamme hinnata ja teha kindlaks puudusi.

Selleks et edendada Euroopa Liidu **keskkonnatoodete ja -teenuste** turgu, on vaja ausat ja läbipaistvat siseturgu, mis oskab väärtustada uuendusi, standardimise ja sertifitseerimisskeemide parendamist, õigustiku ühetaolist rakendamist (nt jäätmete raamdirektiiv), lähtub rohkem keskkonnasõbralike riigihangete tingimustest ning tagab ökodisaini direktiivi arendamise ja kaasamise vabakaubanduslepetesse.

Et võtta igakülgselt arvesse ülemaailmset ressursside nappust ja sellest ning keskkonnakaitsest tingitud takistusi, on vaja pöördeliselt uudseid tehnoloogiaid, et jõuda maailmaturule. Lühi- ja keskpikas arengus on vaja rohkesti väiksemaid uuendusi teha. Eriti on vaja uuenduslikku **keskkonnatehnoloogiate** käsitlust kooskõlas arengut võimaldavate tehnoloogiate ja strateegiliste energiatehnoloogiate kavaga. Tulevases keskkonnasõbralike

uuenduste tegevuskavas esitatakse vahendid, et selgitada välja tähtsamate keskkonnatehnoloogiate arendamise ja kasutamise nõuded, parandatakse Euroopa Liidu ja liikmesriikide koostööd ja koordineerimist nende tehnoloogiate arendamisel ja kasutamisel ning suurendatakse teadlikkust uute tehnoloogiate potentsiaalist. Tuleb leida lahendused piiriülese ettevõtluse tõkete kõrvaldamiseks asjakohaste raamõigusaktide abil ja olemasolevate raamõigusaktide ühetaolise rakendamise tagamise teel.

Komisjon kavatseb:

- *kooskõlas kavandatava Euroopa Liidu vähe süsihappegaasiheidet tekitava majanduse tegevuskavaga kuni aastani 2050 töötada välja pikaajalised tööstusstrateegiad tööstusharude kaupa, et aidata kujundada üleminekut vähem süsihappegaasiheiteid tekitavale, ressursse ja energiat säästvale majandusele;*

- *jälgida jätkusuutliku konkurentsivõime arengut, sealhulgas ELi tööstuse vabatahtlikke algatusi ressursside jätkusuutliku kasutamise valdkonnas;*

- *vaadata läbi jätkusuutliku tarbimise ja tootmise poliitika ning jätkusuutliku tööstuspoliitika ja kavandada ökodisaini direktiivi laiendamise ka uutele toodetele (2012);*

- *käivitada keskkonnasõbralike uuenduste tegevuskava, et tagada juhtivate keskkonnatehnoloogiate turule viimist ja kasutusele võtmist.*

Liikmesriike kutsutakse üles:

- *rohkem kooskõlastama keskkonnatehnoloogiatega seotud meetmeid, et suurendada koostoimet ja tehnoloogiate kasutamise vastastikust täiendavust, sealhulgas nõudluse ergutamist eelkõige keskkonnasõbralike uuenduste valdkonnas.*

7.2. Liigne struktuuriline võimsus

Uue tööstuspoliitika üks tähtsamaid ülesandeid on aidata Euroopa Liidu tööstusel **kiiresti taastuda ja teha vajalikke majanduskriisi järgseid muudatusi**. Liigsete struktuuriliste võimsuste esiletulek mõnes tööstusharus vajab asjakohast tegutsemist alates uutest ärimudelitest ja toodetest kuni otsustava turult lahkumiseni. Äriühingutel ja tööturu osapooltel lasub esmane vastutus restruktureerimise eest, et tagada ka edaspidi konkurentsivõime ja elujõulisus, sest nagu näitab kogemus, on konkurentsivõime eesmärgil toimunud struktuurimuutused ja kohanemine kõige tõhusamad ja kiiremad.

Päästmis- ja saneerimisabi juhistega nähakse ette, et abi antakse vaid siis, kui abisaajad teevad läbi pikaajalist elujõulisust tagava saneerimise nii et edaspidi nad enam abi ei vaja, kui tagatakse abisaajate piisav osalus ümberkorralduskulude katmises ning rakendatakse meetmeid konkurentsimoonutuste vältimiseks. Kriisi õppetunnid sunnivad päästmis- ja saneerimisabi juhiseid läbi vaatama.

Liikmesriigid vajavad abi ka tööjõu ümbersuunamiseks kaitstud paindlikkuse raames. **Ümberkorraldusmeetmete** suurem **ettearvatavus ja parem haldamine** aitab töötajatel ja äriühingutel paremini kohaneda liigse võimsuse ümbersuunamise, kaasajastamise ja struktuuri muutmisega. Praegused riigiabi eeskirjad annavad liikmesriikidele palju võimalusi ergutada riigiabiga muutuste toimumist äriühingutes, näiteks koolituste või TAI-ks antava abiga ja riskikapitali toetamisega. Euroopa tasandil võivad Regionaalfond ja Ühtekuuluvusfond aidata

edendada investeeringuid ja uuendusi kohaliku majanduse taastumisvõime suurendamiseks. Euroopa Regionaalarengu Fond pöörab üha enam tähelepanu investeeringutele, et uurimis-, arendus- ja uuendustegevuse ning info- ja sidetehnoloogia alaste investeeringutega tõsta nii kõrgtehnoloogiliste kui ka tavapäraste sektorite väärtusahelat, ning Ühtekuuluvusfondist eelkõige Euroopa Liidu transpordi esmajärgulistesse valdkondadesse suunatud investeeringutega parandada nii füüsilist ligipääsetavust kui ka vähem arenenud liikmesriikide keskkonnaressursside infrastruktuuri. Sellised investeeringud aitavad piirkondadel aruka eristumise alusel välja arendada oma kitsamaid uuenduslikkuse valdkondi.

Laiendatud **Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi** abil võiks samuti parandada liikmesriikide ja piirkondade taastumist kriisist, võimaldades korraldada liigseks jäänud töötajate ümberõpet ja muude meetmete võtmist.

Põhiliselt just juhtkonna ja töötajate esindajatel lasub äriühingu tasandil kohustus saavutada kokkulepe äriühingu ümberstruktureerimise strateegia osas. Poliitilisi meetmeid tuleks võtta restruktureerimise tõttu tekkida võivate ühiskondlike probleemide ärahoidmiseks, uute töökohtade ja kutseoskuste propageerimiseks, rohkearvuliste vallandamiste, terveid piirkondi haaravate probleemide ja ettevõtete teise kohta viimise puhul. Euroopa Ametiühingute Keskliidu, ühenduse Business Europe, Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse ja Euroopa Väike- ja Keskmiste Ettevõtete Liidu koostöös on 2003. aastal heaks kiidetud „Muutuste ja nende sotsiaalsete tagajärgede juhtimise suunised”. Suuniseid tuleks arvesse võtta ja neid parimal viisil kasutada probleemide ärahoidmisel ja restruktureerimise juhtimisel ning ühtlasi võtta arvesse majandus- ja rahanduskriisi kogemusi. Restruktureerimist käsitlevad ajakohastatud suunised võivad väga kasulikuks osutuda ettevõtete tugevdamisel ja tööjõu kohandamisel kiiresti muutuva majanduskeskkonnaga.

Komisjon kavatseb:

- *vaadata üle toetusmeetmed koondatud töötajate suunamiseks uutele töökohtadele, sealhulgas Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi määruse läbivaatamise kaudu (2011);*
- *käivitada Euroopa tööturu osapoolte arutelu Euroopa restruktureerimise raamistiku küsimuses (2011);*
- *vaadata üle päästmise ja saneerimise riigiabi juhised (2012);*
- *toetada liikmesriike ja piirkondi ühtekuuluvusmeetmetega praeguste tööstusharude mitmekesisemaks muutmisel, tootmisvõimsuse ajakohastamisel, investeeringute edendamisel ja uuendamisel, et kohalikku majandust arendada ja selle taastumisvõimet parandada;*
- *esitada ettepanekud, et kiiremini rakendada ja parandada Euroopa struktuurifondide eesmärki viienda ühtekuuluvuse aruandega (2010) ja uue ühtekuuluvuspoliitika õigusliku raamistikuga (2011).*

7.3. Ettevõtjate sotsiaalse vastutustunde suurendamine

Ettevõtjate sotsiaalne vastutus võib toetada Euroopa tööstuse konkurentsivõimet ja jätkusuutlikkust. See aitab suurendada usaldust äri vastu, mis on väga tähtis arenguvõimelisele tööstusele sobiliku ärikeskkonna loomiseks. Rahanduskriis on teinud

selgeks vajaduse luua uus käsitlus, mis **tasakaalustab lühiajalist tulu maksimeerimist ja pikaajaliselt jätkusuutlike väärtuste loomist.** Euroopa äriühingud peavad teadma oma rolli jätkusuutliku arengu tagamisel, töökohtade loomisel, võtma arvesse töövõtjate ja äriotsustest mõjutatavate kodanike huvisid. Kindel ärieetika ja väärtused aitavad kriisist taastuda.

Ettevõtete sotsiaalne vastutus võib asetada Euroopa ettevõtted liidripositsioonile turgudel, mis tähtsustavad üha enam sotsiaalseid ja keskkonnaküsimusi. ELi tööstus on juba käivitanud mitu olulist algatust, mille eesmärk on ressursside jätkusuutlik kasutamine, sealhulgas keemiatööstuse algatus „Responsible Care", üleilmne e-jätkusuutlikkuse algatus ja Rahvusvahelise Kaevanduse ja Metallide Nõukogu materjalide hooldamise strateegia.

Jätkusuutliku majanduskasvu edendamine tähendab, et tarbijatele tuleb anda teavet, mida nad keskkonnasõbralike kaupade ja teenuste ostmiseks vajavad. See peaks hõlmama teavet toodete ja teenuste ökoloogilise jalajälje kohta. Komisjon hakkab välja töötama ühist Euroopa metoodikat tarbekaupadega seotud keskkonnamõju hindamiseks olelusringi hindamise ja objektiivsete kriteeriumide põhjal.

Komisjon kavatseb:

- *esitada uue poliitilise algatuse ettevõtete sotsiaalse vastutuse kohta, milles käsitletakse selliseid uusi teemasid nagu ettevõtlus ja inimõigused ning ettevõtete sotsiaalse, keskkonna-, tööhõive- ja juhtimisalase teabe avalikustamine (2011);*
- *jälgida ELi tööstuse vabatahtlikke algatusi ressursside jätkusuutliku kasutamise valdkonnas. (alates 2011. aastast);*
- *uurida enne 2012. aastat võimalust võtta vastu algatus toodete ökoloogilise jalajälje kohta.*

8. SEKTORIPÕHINE MÕÕDE – SIHIPÄRANE LÄHENEMISVIIS

Kuna kõik valdkonnad on tähtsad, jätkab komisjon iga valdkonna käsitlemist eraldi. Teatavate valdkondade puhul võib vaja olla sektoripõhiseid algatusi:

- **kosmosetööstuse** valdkondlik poliitika, mis toetub uutele, Lissaboni lepinguga antud volitustele;
- mootorsõidukite ja transpordivahendite tööstus mängib olulist rolli **säästva liikuvuse** lahenduste väljatöötamisel;
- valdkonnad, millel on kõige suurem potentsiaal muude **kliimamuutuse, tervishoiu ja turvalisusega seotud tulevaste sotsiaalsete probleemide** lahendamisel (näiteks tervishoid, keskkonnasõbralikud kaubad ja tehnoloogiad, energiatarnijad ja julgeolekutööstus);
- **valdkonnad, kus väärtusahelaga seotud kaalutlused on eriti olulised** (näiteks kemikaalid, inseneritöö, transpordivahendite tootjad, põllumajanduslik toidutööstus ja äriteenused);
- **suure energiakasutusega valdkonnad**, mis on avatud rahvusvahelisele konkurentsile, vajavad konkurentsivõimelisi energiaturge, mis pakuksid soodsaid raamtingimusi, et nad

saaksid ELis edu saavutada (konkurentsivõimeliste hindadega juurdepääs energiale ja toormaterjalidele, võrdsed tingimused maailmaturul jne).

Kõigi järgmiste algatuste ja näidisprojektide eesmärk on edendada tööstusuuendusi. Euroopa tööstuse ja kõigi selle valdkondade püsiv konkurentsivõime on võimalik saavutada üksnes juhul, kui tööstus parandab oma innovatsioonivõimet. Siinjuures tuleb innovatsiooni mõista selle laiemas tähenduses, mis läheb kaugemale tehnoloogiast ning hõlmab ka äri- ja organisatsioonimudeleid. Kõik valdkonnad, nii traditsioonilised ehk madaltehnoloogilised kui ka uued ehk kõrgtehnoloogilised valdkonnad, peavad parandama oma uuendustegevuse tulemusi. Seda võimet peaks toetama poliitiliste meetmetega, juhul kui turg üksi ei suuda eesmärke saavutada. Nende meetmete rakendamisel kasutatakse olemasolevaid rahalisi vahendeid.

8.1 Kosmosetööstus: uuenduste ja konkurentsivõime peamine tõukejõud kodanike teenistuses

Kosmosetööstus on kõrgtehnoloogiline, kõrge riskitasemega ja suuri investeeringuid nõudev tööstusharu. See on kõigis kosmoselende tegevates riikides ulatuslikult subsideeritud, sõltudes peamiselt institutsioonilistest programmidest. Euroopal on juba suur kõrgtehnoloogiline kosmosetööstus, mis täidab suure osa maailma ärilistest vajadustest satelliitide tootmise, väljasaatmise ja teenuste osas. Euroopa kosmosetööstus pakub telekommunikatsiooni, navigatsiooni ja maapinna kaugseire valdkonnas süsteeme ja teenuseid, mis tagavad ELi turvalisuse, käsitlevad peamisi ühiskondlikke probleeme (nagu kliimamuutus) ja edendavad Euroopa tööstusharu konkurentsivõimet.

Üha suurema konkurentsiga keskkonnas, kus kerkivad esile uued kosmoseriigid, peab Euroopa toetuma oma saavutustele, et edendada tugevat ja tasakaalustatud tööstusbaasi. Euroopa kosmosealane tööstuspoliitika peaks hõlmama kogu tarneahelat, sealhulgas VKEsid, et tagada suurem rahvusvaheline konkurentsivõime ja sõltumatus strateegiliselt olulistes sektorites (nagu laskeseadeldised) ning arendada kosmosetoodete ja -teenuste turgu, eelkõige GNSS (globaalne navigatsioonisatelliitide süsteem), GMES (ülemaailmne keskkonna- ja turvaseire) ja satelliitside infrastruktuuridel põhinevate uute satelliidipõhiste teenuste osas.

Kosmosepoliitikat juhivad kolme peamist liiki nõudmised: ühiskondlikud (kosmose uurimisest ja kasutamisest tulenev kasu kodanike heaolule), majanduslikud (kosmos loob teadmisi ja on uuendustegevuse tõukejõud) ja strateegilised (kosmos aitab tugevdada ELi rolli üleilmse partnerina). Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 189 annab liidule jagatud pädevuse kosmosepoliitika alal, eesmärgiga edendada teaduse ja tehnika arengut ning tööstuse konkurentsivõimet ja viia ellu oma poliitikaid.

Nende eesmärkide saavutamiseks, saades samas võimalikult suurt kasu tehtud investeeringutest ja suurendades kosmose innovatsioonipotentsiaali, jätkab komisjon Galileo/EGNOSi (Euroopa Geostatsionaarse Navigatsioonilisasüsteemi) ja GMESi ning kosmost ja turvalisust käsitlevate meetmete lõpuleviimist.

Galileo/EGNOS ja GMES on hästi väljatöötatud programmid, mille lõpetamise ja jätkamise kohta pärast 2013. aastat esitatakse 2011. aastal õigusakti ettepanek kooskõlas muude mitmeaastast finantsraamistikku käsitlevate ettepanekutega. Komisjon on seadnud eesmärgiks viia lõpule Galileo süsteemi loomine ja rajada uus juhtimisskeem.

GMES on liidu peamine kosmosevaldkonna saavutus **kliimamuutuse** vastu võitlemiseks. Seega on oluline täiendada kosmoseseire infrastruktuure, mis on mõeldud maa, ookeani,

atmosfääri ja õhu kvaliteedi jälgimiseks, ning hädaolukorrale reageerimiseks ja julgeoleku tagamiseks, et saavutada GMESi kliimamuutuste valdkonnas lubatud tulemused.

Kosmosetööstus on oluline vahend **kodanike julgeoleku** tagamiseks. Neid julgeolekuvajadusi võib katta kas riiklike vahendite koordineeritud kasutamise või ühiste vahendite väljaarendamise kaudu. Liit peab tugevdama partnerlust liikmesriikidega, et tagada julgeolekumissioonide sõltumatus kolmandate riikide panusest ja kindlustada liikmesriikide alustatud missioonide jätkumine.

Kosmose infrastruktuurid on olulise tähtsusega infrastruktuurid, mis aitavad tagada kodanike julgeolekut ja heaolu. Neid tuleb kaitsta ohtude eest, mida põhjustavad näiteks kosmosepraht ja päikesekiirgus. Liikmesriikide olemasolevat kaitsevõimet tuleb arendada, et luua usaldusväärne **kosmose olukorrast ülevaate saamise** Euroopa **süsteem**. Liit peaks määrama kindlaks sellise süsteemi ülesehituse ja juhtimise, võttes arvesse selle kahetist olemust ja vajadust tagada selle jätkusuutlik käitamine.

Kosmosetööstus on liidu **teadus- ja innovatsioonipoliitika** oluline osa. Kosmoseuuringute toetamine määratakse kindlaks teadusuuringute ja tehnoloogia arengu järgmise raamprogrammi ettevalmistamise käigus.

Satelliitside on nii majanduslikust kui ka tehnoloogilisest vaatepunktist võtmetähtsusega sektor. See aitab kaasa Euroopa digitaalse tegevuskava täitmisele ja eelkõige lairibaühenduse lõhe ületamisele. Komisjoni ettepanek raadiospektripoliitika programmi kohta on selle eesmärgi saavutamisel oluline verstapost.

Nende meetmete rakendamiseks tuleb kohaldada **parandatud juhtimisskeemi**. Esiteks peab Euroopa Liit tugevdama partnerlust liikmesriikidega ja kooskõlas aluslepingu artikliga 189, koordineerima kosmose uurimiseks ja kasutamiseks vajalikke jõupingutusi. Teiseks on Lissaboni lepingus sätestatud, et liit „loob Euroopa Kosmoseagentuuriga vajalikud kontaktid". Euroopa Liidu kasvav osalus kosmosetööstuses tähendab, et on vaja ümber hinnata suhted Euroopa Kosmoseagentuuriga (ESA) ja see omakorda eeldab kosmoseagentuuri järkjärgulist arendamist. Kolmandaks tuleb tagada parem kooskõlastatus ELi programmide ning ESA ja liikmesriikide programmide vahel.

Väärilist tähelepanu tuleb osutada ka **rahvusvahelisele koostööle**, mis on võtmetähtsusega kosmosetööstuse ja selle arengupotentsiaali jaoks, eelkõige Aafrika puhul.

Komisjon kavatseb:

- *esitada 2011. aastal meetmed kosmosepoliitika prioriteetide rakendamiseks vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 189;*
- *jätkata kosmosetööstuse poliitikat, mis on välja töötatud tihedas koostöös Euroopa Kosmoseagentuuriga ja liikmesriikidega.*

8.2. Säästev liikuvus

Keskkonnasõbralike ja energiatõhusate sõidukite tehnoloogia väljatöötamine ja kasutuselevõtt annab võimaluse mõjutada oluliselt kasvuhoonegaaside heitmeid, õhusaastet ja müra ning tugevdada Euroopa autotööstuse turuliidri rolli. On vaja minna kaugemale

2010. aasta aprillis välja kuulutatud strateegiast[10] ja investeerida oluliselt infrastruktuuri, sealhulgas pilootprojektidesse, mis tutvustavad läbimurdetehnoloogiad konkreetsetes linnades ja piirkondades. Tuleb edendada ELi tööstuslikku juhtpositsiooni võtmetehnoloogiate valdkonnas, eelkõige akutehnoloogia ja liitiumi asendamise võimaluste osas. Samuti tuleb põhjalikult uurida uut tüüpi kaupade ja teenuste arendamise võimalusi.

ELECTRA aruandes juhiti tähelepanu **raudtee energiasalvestuse** ja automaatse rongijuhtimissüsteemi tehnoloogia kasutamisvõimalustele, et energiatõhusust oluliselt suurendada, sealhulgas diiselmootori hübridiseerimise kaudu ja süsteemse lähenemisega rongisisestele ja raudteeäärsetele energiasalvestussüsteemidele elektriajamite jaoks. Sektorile oleks kasulik investeerida rohkem teadusuuringutesse, tehnoloogiasimulatsioonidesse ja katsetamisse standardite edasiseks ühtlustamiseks ELi piires ja väljaspool seda. Kiirrongide turul valitseb tugev ELi-väline konkurents. Euroopa ettevõtjate vaheline tihedam koostöö kiirrongide väljatöötamisel võiks olla kasulik: seda võimalust tuleb hinnata. Igal juhul tuleks Euroopa turul tagada moonutamata konkurents.

Lennundustööstus ja osa **merendustööstusest** on ELi tööstuse väga konkurentsivõimelised ja üleilmselt edukad osad. Vaja on teha jõupingutusi, et suurendada tõhusust ja vähendada keskkonnamõju . Ühisettevõtte Clean Sky kaudu toetatakse juba praegu märkimisväärselt teadusuuringuid ja innovatsiooni keskkonnasäästlike õhusõidukite valdkonnas. Keskkonnasäästlikumate õhusõidukite ja vähem saastavate laevade väljatöötamiseks ning keskkonnaprobleemide lahendamiseks on vaja jätkata uuendustegevust. Alternatiivsed kütused, ühtse Euroopa taeva rakendamine ja edasine õhusõidukite müra vähendamine on selgelt väljatöötatud poliitilise tegevuskava prioriteetide hulgas. ELi laevaehituse jaoks on oluline ärivõimalus osalemine avamere tuuleenergia platvormide ning vajalike abilaevade ehitamises ja käitamises.

Komisjon kavatseb:

- *pakkuda välja keskkonnasõbralike ja energiatõhusate sõidukite platvormi, mis ühendab liikmesriike, tööstusharu ja muid sidusrühmi, et kindlustada investeeringud infrastruktuuri, sealhulgas katseprojektidesse, ja käivitada teadusalgatusi võtmetehnoloogiate ja materjalide alal (2012);*

- *käivitada transpordi strateegilise tehnoloogiakava (2011), mis sisaldab strateegilist algatust keskkonnahoidlike transpordisüsteemide kohta ja e-liikuvuse paketti transpordisektori tõhususe ja ohutuse parandamiseks;*

- *teha teostatavusuuringu raudtee energiasalvestuse ja diiselmootorite hübridiseerimise alaste näidisprojektide kohta, et **näidisprojektide ja edasiste uurimisprojektide** abil suurendada energiatõhusust ja tugevdada konkurentsivõimet (konkursikutse aastal 2012/2013);*

8.3. Ühiskondlike probleemide lahendamine

ELi **farmaatsia- ja tervishoiutööstus**, sealhulgas **meditsiiniseadmete** tööstus, on kogu maailmas juhtival kohal ning mängib olulist rolli uute raviviiside ja ravimite väljatöötamisel ja ELi kodanike, eelkõige vananeva elanikkonna, tervise ja elukvaliteedi parandamisel. Seda

[10] „Keskkonnahoidlikke ja energiatõhusaid sõidukeid käsitlev Euroopa strateegia", KOM(2010) 186, 28.4.2010.

arvestades on vajalik partnerlus eraõigusliku ja avaliku sektori vahel, mis tugineks ettevõtete vastutusele, et võimaldada kiirendatud juurdepääsu ravimitele ja ravile, ning suuremat läbipaistvust, edendades samas innovatsiooni ja suurendades tööstuse konkurentsivõimet. Innovatiivsete ravimite algatuse ühisettevõte rakendab sellist avaliku ja erasektori partnerlust, et tagada kiirem juurdepääs ohutumatele ravimitele. Suurem läbipaistvus ja parem kooskõlastamine liikmesriikide hinna- ja hüvitussüsteemide vahel aitaks vältida soovimatuid viivitusi turulepääsul ja parandada ravimite siseturu toimimist. Komisjon kavatseb käivitada täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse katseprojekti[11].

Euroopa **julgeolekutööstust** iseloomustab väga killustunud siseturg ja nõrk tööstusbaas. Riiklikud õigusraamistikud on väga erinevad ja julgeolekuga seotud toodete turg on väga mitmekesine, alates kaameratest kuni keeruliste skannerisüsteemideni. Turvasüsteemide pakkumiseks peavad tootjad, süsteemide koostajad ja teenusepakkujad tegema tihedat koostööd klientidega. Oluline on välja töötada kiirmenetlus esmatähtsate tehnoloogiate heakskiitmiseks, edendada ühtlustamist ja standardimist, kaaluda riigihangete koordineerimist ning kiirendada (muu hulgas kahesuguse kasutusega) julgeolekutehnoloogiatealaseid teadusuuringuid. Viimati nimetatud punktis teeb komisjon koostööd Euroopa Kaitseagentuuriga.

Ehitussektor võib samuti oluliselt kaasa aidata kliimamuutusele ning muudele keskkonna- ja ühiskondlikele muutustele reageerimisel. Läbivaadatud ehitiste energiatõhususe direktiivis seati eesmärgiks üleminek nullilähedase energiatarbimisega ehitistele Euroopas alates aastast 2021, samal ajal kehtestatakse karmistatud energiatõhususe nõuetega ehitistele uued standardid. See kujutab ehitus- ja renoveerimissektori jaoks suurepärast võimalust.

Suure nõudlusega ja soodsa õigusraamistikuga **mahetoodete turud** võivad oluliselt kaasa aidata ELi muutmisele jätkusuutlikumaks majanduseks. Siiski on vaja sobivaid õigusakte ja raamtingimusi, et julgustada taastuva tooraine tööstuslikku kasutamist (nt puit ja paber, kuid ka bioplast, biomäärdeained, farmaatsiatooted) ja tagada jätkusuutlikkus; näidisprojektide kaudu tuleb stimuleerida tehnoloogilisi uuendusi; uute tehnoloogiate jaoks tuleb välja töötada Euroopa ja rahvusvahelised standardid. Tuleb jätkata spetsiaalsete tootemärgiste (nt ökomärgis) ja riigihangete juhenddokumentide ja võrgustike valdkonnas tehtud tööd.

[11] KOM(2010) 546.

Komisjon kavatseb:

- *arendada tervishoiu- ja farmaatsiatööstuse kava, mis hõlmab liikmesriike, tööstusharu ja muid sidusrühmi, et edendada ettevõtete vastutust, parandada juurdepääsu ravimitele ning tugevdada farmaatsiatööstuse konkurentsivõimet. Et lihtsustada ravimite siseturu toimimist, kasutab komisjon võimalust vaadata läbi hinnakujunduse ja hüvitamise korra läbipaistvust käsitlev direktiiv 89/105/EMÜ;*

- *esitada julgeolekutööstuse algatus, mis sisaldab kiirmenetlust esmatähtsate tehnoloogiate heakskiitmiseks, seab prioriteedid ühtlustamise ja standardimise vallas ja arvestab riigihangete koordineerimise võimalust ning millega luuakse Euroopa julgeoleku ja kahesuguse kasutusega tehnoloogiate platvorm (alates 2012. aastast);*

- *töötada välja ehituse jätkusuutliku konkurentsivõime strateegia, et tagada sobivad raamtingimused ehitustoodete ja -teenuste siseturu jaoks, parandada ehitusettevõtete ressursitõhusust ja keskkonnategevuse tulemuslikkust ning edendada oskusi, uuendustegevust ja tehnoloogiaarendust, et vastata uutele ühiskondlikele vajadustele ja kliimaga seotud riskidele (2011);*

- *tekitada tingimused mahetoodete turu loomiseks, parandades asjakohaseid õigusakte ja raamtingimusi tööstuslikuks kasutuseks, edendades näidisprojektide kaudu uuendustegevust ja arendades Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid (2012).*

8.4. ELi konkurentsivõime taastamine väärtusteahela kaudu

EL peab pöörama suuremat tähelepanu tootmise väärtusahelale. Nagu eespool kirjeldatud, sõltub tööstus üha enam tooraine ja vahetoodete sisenditest, tööstus on tugevalt sõltuv ka ettevõtlusteenuste sektorist, mis lisab väärtust ning aitab välja töötada ja turustada uusi kaupu ja teenuseid. See uus perspektiiv nõuab erinevat lähenemisviisi tööstuspoliitikale, mis võtaks rohkem arvesse neid vastastikuseid seoseid.

Keemiatööstus on hea näide vajalikust uuest lähenemisviisist. Hoolimata majanduskriisist on **keemiatööstus** jäänud väga konkurentsivõimeliseks ja on ELi töötleva tööstuse üheks mootoriks. See on edukas rahvusvaheline tegija, kelle osa maailmaturul on 24 %, kuid Hiina, India ja Kesk-Ida riikidest tulev konkurents on üha suurem. Vahetoodete tööstusena on sektoril suur potentsiaal parandada teiste järgtööstuste konkurentsivõimet ja keskkonnatoimet, tänu uuendustegevusele ainete ja materjalide vallas. Kemikaale käsitlev kõrgetasemeline töörühm on välja toonud mitu võimalust, kuidas sektor saab kaasa aidata lahenduste leidmisele ELi ees seisvatele kriitilistele ühiskondlikele probleemidele, näiteks taastuvate materjalide suurem kasutamine, energiatõhususe suurendamine, veekasutuse vähendamine jne.

Kogu Euroopa toiduainete tarneahelas on alanud ümberkorraldused seoses tarbijate eelistuste muutumise, ressursside vähesuse, demograafiliste, tervisega ja keskkonnaga seotud faktoritega ning tarbijate murega toiduohutuse, tervise ja hindade pärast. ELi **põllumajandus- ja toiduainetööstus** on väga konkurentsivõimeline ja moodustab 2% Euroopa SKP-st ja 13,5% kogu tööstustööhõivest. Siiski on hädavajalik tegeleda nimetatud probleemidega, nagu ka ebavõrdse läbirääkimispositsiooniga toiduainete tootjate ja jaemüüjate vahel, ning parandada tarnestruktuuride tõhusust ja lihtsustada nende ümberkorraldamist.

Euroopa **tekstiili-, rõiva- ja nahatööstus** on 20 aasta jooksul läbi teinud struktuurilisi muutusi. Tehnoloogilised arengud koos traditsioonilise tugeva disaini ja kvaliteediga on leidnud tee ka suurtele tarbijaturgudele väljaspool sektorit, nagu välispordiriided, luksuskaubad ja jalatsid. Selle tulemusena on laiatarbekaupade personaliseerimine muutunud üha tavapärasemaks, pakkudes Euroopa tootjatele uusi turuvõimalusi. Suure lisandväärtusega eritooted moodustavad juba praegu olulise osa sektori tegevusest, üha suurema osa toodangust ja lisandväärtusest loob individuaalsete lahenduste pakkumine muudele sektoritele, näiteks tervishoid, tsiviilehitus või lennundus. Selle on võimalikuks teinud olulised jõupingutused teadus- ja arendustegevusse ja uuendustegevusse, mis on tugevdanud sektori teadmisi ja jätkusuutlikkust. Oluline on edendada uusi majandusmudeleid ja seotud tootmistehnoloogiaid, mis keskenduvad jätkusuutlikele, kasutaja vajadustele suunatud disaintoodetele tekstiili- ja rõivasektoris ning muudel laiatarbeturgudel.

Kultuuri- ja loomemajandusel on oluline roll mitme muu sektori majandusliku ja sotsiaalse innovatiivsuse edendamisel. Disainil, arhitektuuril ja reklaamil on oluline roll investeeringute toetamisel, nt ehitussektori, uute tarbijatehnoloogiate, keskkonnasõbralike lahenduste ja digitaalmajanduse puhul. Samuti on liikuvus- ja logistikateenused muutumas üha olulisemaks väärtusahela toetamisel ja täpselt ajastatud (just in time) tootmise võimaldamisel. Tihedam koostöö tööstusharude ning ELi, liikmesriikide, piirkondlike ja kohalike poliitikakujundajate vahel toetab nende panust majandusse tervikuna.

Komisjon kavatseb:

- *jälgida keemiatööstuse konkurentsivõime kõrgetasemelise töörühma tegevust, eriti selle võimalikku panust lahenduste pakkumisel kriitilistele ühiskondlikele probleemidele innovatsioonipartnerluste kaudu;*
- *kasutada toiduainetööstuse kõrgetasemelist foorumit, et tagada toiduainete tarneahela parem toimimine;*
- *pakkuda välja rohelises raamatus kultuuri- ja loomemajanduse potentsiaali rakendamise kohta esitatud strateegilised algatused, sealhulgas teatis moetööstuse konkurentsivõime põhipunktide kohta, Euroopa loomemajanduse liidu loomine ja Euroopa liikuvustööstuse liidu loomine, et tuua kokku poliitikakujundajad ja tööstusharu esindajad (2011).*

8.5. Suure energiakasutusega valdkondade probleemide lahendamine

Euroopa peab parandama oma rahvusvahelist konkurentsivõimet, kiirendades **üleminekut vähem süsihappegaasiheiteid tekitavale ja ressursse säästvale majandusele** sellistes suure energiakasutusega tööstusharudes nagu terase-, värviliste metallide, paberi- ja keemiatööstus. See toimub kooskõlas tulevase suurprojektiga „Euroopa ressursitõhusamaks” ja Euroopa energiatehnoloogia strateegilise kavaga. Investeeringud vähem süsihappegaasiheiteid tekitavasse tootmisse annavad suure energiakasutusega tööstusele võimaluse suurendada oma konkurentsivõimet ja muutuda vähem sõltuvaks tulevasest energiahinnast.

Suure energiakasutusega tööstused moodustavad olulise osa ELi töötleva tööstuse väärtusahelast ja on asunud maailmas juhtivale kohale energiatõhususe poolest. Nad moodustavad lahutamatu osa tööstuse väärtusahelast ja toodavad suure osa CO2-heidet vähendava mõjuga tööstustoodetest. Seega peavad suure energiakasutusega tööstusharud saama Euroopas tulevikus tingimused konkurentsivõimeliseks tootmiseks. See tähendab, et suure energiakasutusega tööstuste puhul tuleb arvesse võtta kasvuhoonegaaside heite

ülekandumise ohtu, eelkõige arvestades heitkogustega kauplemisega seotud elektrihinna võimaliku tõusu kaudset mõju.

Tehnoloogiaplatvormide ja juhtivate turgude algatuste kaudu töötatakse välja uusi **vähese süsihappegaasi heitega tehnoloogiaid ja tehnikaid** suure energiakasutusega materjale töötleva tööstuse jaoks. Siiski on vaja sobivaid raamtingimusi ja edasist avaliku ja erasektori koostööd, et tagada nende uuenduste õigeaegne kasutuselevõtt kõigis suure energiakasutusega sektorites.

Komisjon kavatseb:

- *esitada riigiabi eeskirjade muudatused, mis võimaldaksid heitkogustega kauplemise kaudsete kulude (nt elektrienergia hinna kaudu) asjakohast hüvitamist, tagades samas võrdsed tingimused ühtsel turul ja ühenduse eesmärkide saavutamise seoses rahvusvaheliste kohustustega heitkoguste vähendamise valdkonnas;*

- *esitada vähe süsihappegaasi heiteid tekitava jätkusuutliku tööstuse kava, et koordineerida raamtingimusi, rahastamistegevusi, andmete kogumist ja muid ELi ja liikmesriikide tegevusi vähe süsihappegaasi heiteid tekitavate tehnoloogiate arendamise ja kasutamise edendamiseks, kooskõlas Euroopa energiatehnoloogia strateegilise kavaga ((alates 2011. aastast);*

- *aruteludes tulevaste teadusuuringute avaliku ja erasektori partnerluste teemal kaaluda võimalust esitada algatus süsihappegaasi heidete vähendamiseks suure energiakasutusega tööstuse poolt, ühendades ELi ja liikmesriikide asjakohased tehnoloogiaplatvormid, et tagada asjakohased teadus- ja arendustegevuse ning rahastamis- ja kasutusstrateegiad vähese süsihappegaasi heitega tootmise jaoks;*

- *koostöös liikmesriikide ja tööstusharuga edendada näidisprojekte ja vähe süsihappegaasi heiteid tekitavate tehnoloogiate kasutamist, sealhulgas tööstusliku süsihappegaasi kogumist ja hoiustamist, vältides samal ajal konkurentsi moonutamist (2011-2016);*

- *Euroopa 2020. aasta strateegia raames uurida põhjalikumalt võimalusi tuua täiendavaid innovatsiooni stimuleerivaid mehhanisme süsinikdioksiidi saastekvootidega kauplemise turule, eelkõige kiiremate tegutsejate jaoks.*

8.6 Tõhustatud valdkondlik lähenemisviis

Lisaks kavatseb komisjon konsulteerida 2011. aastal sidusrühmadega selle üle, kuidas kõige paremini kasutada ja tugevdada ühiste tehnoloogiaalgatuste ja Euroopa innovatsioonipartnerluste tööstuslikku mõõdet, nagu on välja kuulutatud algatuses „Innovaatiline liit”, ning selle üle, millised on siinkohal prioriteedid.

9. JÄRELDUSED: ELI TÖÖSTUSPOLIITIKA UUS VALITSEMISTAVA

Kui majandus- ja finantskriis nihutas tööstuse konkurentsivõime strateegiate huvipunkti lühiajaliste päästmis- ja taastamismeetmete suunas, siis tulevikus peavad poliitikakujundajad keskenduma pikaajalistele struktuurilistele väljakutsetele, eelkõige üleilmse konkurentsivõime säilitamisele, kliimamuutustele, energiale, elanikkonna vananemisele, oskustele ja teadmistele. Eelarve konsolideerimise olukorras ei saa konkurentsivõime strateegiad toetuda suurtele kuluprogrammidele, vaid peavad olema pigem suunatud struktuurilistele reformidele

sellistes valdkondades nagu ärikeskkond, avaliku halduse ajakohastamine, ettevõtete innovatsioonisuutlikkuse parandamine ja energiatõhususe suurendamine. Samal ajal võib olla vaja poliitikameetmeid tööstusharu sees ja ümber toimuvate struktuuriliste muutuste toetamiseks.

Uus tööstuspoliitika nõuab ka tõhusamat Euroopa valitsemismudelit. Üha väiksem tähtsus on riikide tööstusvaldkondadel ja majandussektoritel, mil on vähe kokkupuudet ülejäänud maailmaga ja muude sektoritega. On üha olulisem määrata kindlaks Euroopa strateegilised tööstuslikud huvid ning kooskõlastamata **riiklike meetmete asemele peavad tulema kooskõlastatud üleeuroopalised meetmed**.

Sellel parandatud ja ulatuslikul Euroopa valitsemismudelil on kaks eraldi haru:

- terviklik ja paremini koordineeritud nägemus poliitika kujundamisest Euroopa tasandil, mis hõlmab komisjoni ja Euroopa institutsioone, eelkõige nõukogu ja Euroopa Parlamenti. Oluline on parandada kooskõlastamist ja suhtlust eri poliitikavaldkondade vahel, mis mõjutavad konkurentsivõimet, sealhulgas uute poliitiliste ettepanekute nn konkurentsivõime kontroll;

- tihedam koostöö liikmesriikide vahel ning Euroopa ja liikmesriikide tasandi poliitikate edu ja konkurentsivõime jälgimine. See haru võib nüüd toetuda Lissaboni lepinguga lisatud Euroopa Liidu toimimise lepingu tööstuspoliitikat käsitlevale artiklile 173, seda Euroopa 2020. aasta strateegia, tõhustatud majanduspoliitika koordineerimise ja eelkõige uue „Euroopa poolaasta” raames, mis muuhulgas peaks kaasa aitama riiklike reformikavade paremale väljatöötamisele[12].

Euroopa 2020. aasta strateegia raames hakkab komisjon seega esitama korrapäraselt aruandeid ELi ja liikmesriikide konkurentsivõime, tööstuspoliitika ja selle toimivuse kohta.

Et konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku tööstuse raamtingimustest suur osa sätestatakse liikmesriigi tasandil, peaks järelevalve hõlmama nii konkurentsivõimet kui ka konkurentsivõime suurendamise poliitikat, sealhulgas selliseid tegureid nagu ärikeskkond, innovatsioon, konkurentsitingimused, infrastruktuur, avaliku halduse tõhusus ning energia- ja ressursitõhususele suunatud areng. Liikmesriikide konkurentsivõime ja -poliitikate esimene analüüs näitab, et kõikides valdkondades on veel arenguruumi. Jätkatakse analüüsi täiustamist, et katta paremini tööstuse jätkusuutlikkust, eelkõige seoses tulevase suurprojektiga „Euroopa ressursitõhusamaks”. ELi tasandi poliitiline raamistik – Euroopa 2020. aasta strateegia ja selle suurprojektid ning ELi toimimise lepingu artikkel 173 tööstuspoliitika kohta – pakub arvukalt vahendeid liikmesriikide toetamiseks nende jõupingutustes olukorra parandamiseks, ning aitab seega kaasa Euroopa tööstuse ja majanduse konkurentsivõime parandamisele; komisjon kavatseb täielikult ära kasutada kõiki sobivaid vahendeid.

Liikmesriikide tööstus- ja ettevõtluspoliitika ülevaatamine võib parandada **olemasolevate vahendite koordineerimist ja ühist kasutamist** ning õigusaktidega oleks võimalik tõhustada ressursside kasutamist. See on seda olulisem, mida vähem vahendeid on kasutada ning mida keerulisemaks ja killustatumaks on poliitikaraamistik viimastel aastakümnetel muutunud.

---

[12] KOM(2010) 250.

Selline järelevalve korraldatakse konkurentsiküsimustega tegeleva nõukogu ja Euroopa Parlamendi kaudu ning seda arendatakse edasi vastastikuste eksperthinnangute ja heade tavade vahetamise teel. See on täiesti kooskõlas Euroopa 2020. aasta raamistikuga.

Seda jälgitakse **Euroopa 2020. aasta strateegia üldise järelevalve** raames, kuid keskendudes spetsiaalselt liikmesriikide konkurentsivõimele ja vastastikuse õppimise võimalusele. See omakorda peaks aitama parandada liikmesriikide poliitikat, mida jälgitakse riiklike reformiprogrammide kaudu[13].

Järgmised valdkonnad on eriti sobivad parimate tavade vahetamiseks: halduskoormuse vähendamine ja riiklike õigusaktide konkurentsivõimele avaldatava mõju hindamine ja kontroll ning põhimõtte „kõigepealt mõtle väikestele" rakendamine, rahastamisele juurdepääsu parandamise strateegiad, uusi lahendusi võimaldavad tehnoloogiad, intellektuaalse omandi õiguste kaitse, oskusstrateegiate arendamine seoses tööstuse vajadustega ja riiklike tööstuspoliitikate väljakujundamisega, eriti seoses üksiksektoritega ja sidusrühmade kaasamisega. Tihedama koostööga võib kaasneda sünergia, täiendavus ja ressursside parem kasutamine, eelkõige uusi lahendusi võimaldavate tehnoloogiate ning keskkonnatehnoloogiate arendamisel ja kasutamisel, kuid ka teatavate erioskuste valdkonnas, kus riiklik nõudlus ei pruugi õigustada tervikliku õppekava väljatöötamist. Kui üksikmeetmete tasandil on paremini õigustatud parimate tavade vahetamine ja koostöö, siis integreeritumate ja keerukamate poliitikavaldkondade puhul osutuvad kasulikumaks vastastikused eksperthinnangud.

Need meetmed võivad olla muutuva geomeetriaga, kuna nii riiklikud vajadused kui ka olukorrad on erinevad. Komisjon arutab lähikuudel nõukogu ja liikmesriikidega põhimõtteid ja tingimusi, mille kohaselt neid meetmeid korraldada, ning nende ulatust ja tähtsusjärjekorda. Lisaks jälgib komisjon liikmesriikide konkurentsivõimet, tööstuspoliitikat ja selle toimivust ning esitab selle kohta korrapäraselt aruandeid. See hõlmab ka üldisemate poliitikavaldkondade (haridus, teadus, keskkonnakaitse või kliimamuutused) tööstusega seotud aspekte. Erilist rõhku pannakse arengutele paremate tavade vahetamise ja koostöö alal. Euroopa 2020. aasta strateegia on oluline ka ELiga ühinevate riikide reformikava jaoks. Kandidaatriigid ja võimalikud kandidaatriigid peaksid seega samuti hakkama järgima uue tervikliku tööstuspoliitika väljapakutud eesmärke.

Selle uue lähenemisviisi rakendamine peaks aitama ettevõtetel ja investoritel tegeleda Euroopas kasumliku, jätkusuutliku ja töökohti loova tootmisega ja parandada rahvusvahelist konkurentsivõimet nii tootlikkuse kui ka kulude poolest. ELi tööstus saaks seega kasu kiiresti kasvavast maailmaturust, mida pakub üleilmastumine. Teisisõnu suureneksid järgmisel aastakümnel Euroopa tööstustoodang, tööhõive ja sissetulekud, samas kui tööstuse ökoloogiline jalajälg ressursside kasutamise ja süsihappegaasiheidete osas väheneks märgatav alt.

Seega jälgitakse hoolega järgmisi edukuse näitajaid:

- rahvusvahelise konkurentsivõime paranemine, võrreldes ELi ja tema konkurentide tootlikkust ja kulu näitajaid;

- tööstusharus ja tööstusega seotud teenuste sektoris loodud uute töökohtade arv, eelkõige jälgitakse VKEdes loodud töökohtade arvu;

---

[13] KOM(2010) 250.

- tööstustoodangu suurenemine, eelkõige keskkonnasõbraliku toodangu suurenemine;
- keskmise tehnoloogiatasemega ja kõrgtehnoloogia tootmissektorite osakaal tootmise lisandväärtuses ja tööhõives.

Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 173 kavatseb komisjon:

- *rakendada käesolevas teatises esile toodud meetmeid, et tugevdada Euroopa tööstuspoliitika raamistikku, tehes tihedat koostööd nõukogu ja Euroopa Parlamendiga;*
- *esitada nõukogule ja Euroopa Parlamendile igal aastal aruande ELi ja liikmesriikide konkurentsivõime, tööstuspoliitika ja selle toimivuse kohta;*
- *algatada vastastikuste eksperthinnangute andmine ja heade tavade vahetamine liikmesriikide vahel, et parandada tööstuspoliitika alast koostööd kogu ELis.*

Liikmesriike kutsutakse üles:

- *tegema koostööd ja vajadusel kooskõlastama oma tööstuspoliitikat;*
- andma vastastikuseid eksperdihinnanguid ja vahetama häid tavasid.
-